

EVROPSKÁ UNIE **esf** MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ
VYBRANÉ KAPITOLY Z TERMOMECHANIKY

doc. Ing. Josef ŠTETINA, Ph.D.

<http://StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz/sew/categor/vydbortermomechaniky/termomechanika/> 4. 5. 2012

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
FAKULTA STROJNÍHO INŽENÝRSTVÍ - ENERGETICKÝ ÚSTAV
ODBOR TERMOMECHANIKY A TECHNIKY PROSTŘEDÍ

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz Absolvent-energetiků připravovan pro špičkové práce

KONTAKT **esf** evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Budova A2 dveře 314

Email: stetina@fme.vutbr.cz

WWW: <http://www.eu.fme.vutbr.cz/odbor-termomechaniky-a-techniky-prostredi/josef-stetina>

Facebook: <http://facebook.com/termomechanika>

eMail: stetina@fme.vutbr.cz

Telefon: 603731349
541143269

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 . . . 252

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz Absolvent-energetiků připravovan pro špičkové práce

ZAJÍMAVÉ ŘEŠENÉ APLIKACE **esf** evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetické přeprogramování pro ICH práce

ZAJÍMAVÉ ŘEŠENÉ APLIKACE

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zkušebna v Škoda auto

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 . . . 254

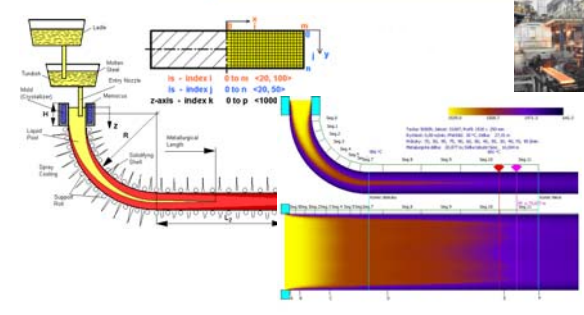

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetické přeprogramování pro ICH práce

ŘÍZENÍ PLYNULÉHO ODLÉVÁNÍ OCELI

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 . . . 254

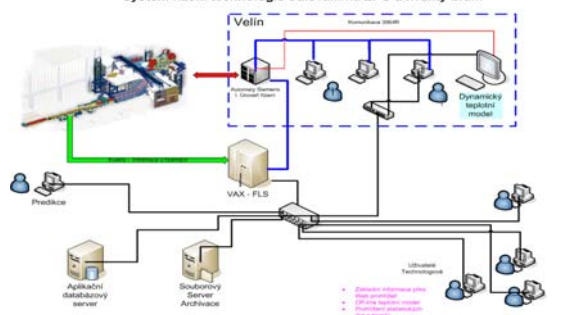
StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetické přeprogramování pro ICH práce

ŘÍZENÍ PLYNULÉHO ODLÉVÁNÍ OCELI

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Systém řízení technologie odlévání na ZPO a kvality bramb

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro Ith práce

ZAJÍMAVÉ ŘEŠENÉ APLIKACE

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sluneční penzión Svitavy – monitorování solárního skleníku pro ohřev vzduch

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro Ith práce

ZAJÍMAVÉ ŘEŠENÉ APLIKACE

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nizkoenergetický dům Energetického ústavu – monitorování a řízení prostředí

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro Ith práce

VYUŽITÍ TERMOMECHANIKY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Lidské tělo
Klimatizace
Letadlo
Proudový motor
voda vstup
Automobilový chladič
voda výstup
Tepelná elektrárna
Lednice

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetika přípraven pro 10h práce

STUDIJNÍ LITERATURA

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

http://studyenergyweb.fme.vutbr.cz/seo/category/odbortermomechaniky/seminar_aplikovane_termomechaniky/
<http://studyenergyweb.fme.vutbr.cz/seo/category/odbortermomechaniky/termomechanika/>
<http://www.energetickeforum.cz/fsi-v-brne/vzdelavaci-kurzy/>
<http://www.mhhe.com/engcs/mech/cengel/index.mhtml>

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 ... 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetika přípraven pro 10h práce

TERMOMECHANIKA

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Termodynamika

- Termodynamika plynů
- Kompresory
- Spalovací motory
- Vodní pára
- Tepelné elektrárny
- Chladicí zařízení
- Vlhký vzduch
- Proudění plynů
- Proudové motory

Přenos tepla

- Vedení tepla
- Tepelné ztráty
- Přenos tepla prouděním
- Záření
- Tepelné výměníky

1 ... 6 7 8 9 10 11 12 13 14 ... 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetika přípraven pro 10h práce

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 ... 8 9 10 11 12 13 14 15 ... 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

TERMODYNAMICKÁ SOUSTAVA

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

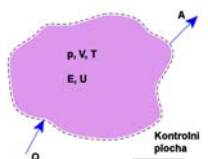
TERMODYNAMICKÁ SOUSTAVA
 je souhrn látek účelně omezený vůči okolí kontrolní plochou

ROZLIŠUJEME SOUSTAVU

- Uzavřenou** - hmotnost procházející kontrolní plochou je nulová
- Otevřenou** - hmotnost procházející kontrolní plochou je nenulová
- Izolovanou** - kontrolní plocha zamezuje výměně tepla Q s okolím
- Neizolovanou** - kontrolní plocha nezamezuje výměně tepla Q s okolím
- Homogenní - Heterogenní**

ROVNOVÁHA SOUSTAVY

- Mechanická** - síly působící v soustavě a v okolí jsou v rovnováze
- Teplná** - nedochází k přenosu tepla v soustavě ani s okolím
- Chemická** - chemické složení soustavy se nemění

1 ... 8 9 10 11 12 13 14 15 ... 254

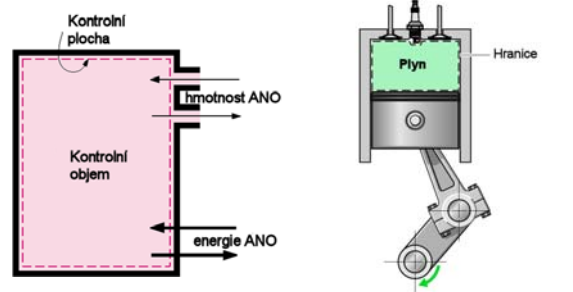

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

OTEVŘENÁ TERMODYNAMICKÁ SOUSTAVA

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 ... 8 9 10 11 12 13 14 15 ... 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

ENERGIE, TEPLA, PRÁCE

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ENERGIE E [J] je schopnost soustavy konat práci (fyzikální, chemické či jiné změny).
 Energie je stavová veličina.
 Rozlišujeme energii mechanickou, tepelnou, elektrickou, magnetickou, chemickou, jadernou

1 kcal = 4,1868 kJ	1 kWh = 3,6 kJ
1 kpm = 9,80665 J	1 BTU = 1055,04 J

VNITŘNÍ ENERGIE U [J] = tepelná energie je energie neuspořádaného pohybu částic

TEPLO Q [J] je forma přenosu energie mezi soustavou a okolím - není stavovou veličinou.

Pro předávané teplo platí kalorimetrická rovnice $Q_{12} = m \cdot c \cdot (T_2 - T_1)$

m [kg] je hmotnost, T [K] jsou teploty,
 c [$J \cdot kg^{-1} \cdot K^{-1}$] je měrná tepelná kapacita (u plynů rozlišujeme c_p a c_v).

PRÁCE A [J] je forma přenosu energie - není stavovou veličinou. Práce je dána silou působící po dráze.

1 ... 8 9 10 11 12 13 14 15 ... 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připravení-pro-10h-práce

STAVOVÉ VELIČINY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

STAVOVÉ VELIČINY určují stav soustavy

Rozlišujeme:

a) **STAVOVÉ VELIČINY MĚŘITELNÉ**

- **Tlak**
- **Teplota**
- **Měrný objem**
  - > Objem
  - > Hmotnost
  - > Látkové množství

b) **STAVOVÉ FUNKCE**
 počítané z měřitelných stavových veličin *Vnitřní energie U, entalpie H, entropie S ...*

c) **FYZIKÁLNÍ VLASTNOSTI**
 Měrná tepelná kapacita *c*, součinitel tepelné vodivosti λ , teplotní vodivosti *a*, kinematická viskozita *v ...*

1 . . . 11 12 13 14 15 16 17 18 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připravení-pro-10h-práce

STAVOVÉ VELIČINY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výška je stavová veličina stejně jako teplota, tlak, měrný objem, vnitřní energie entalpie a entropie – nezávisí na cestě.

Trasa na kopec není stavová veličina stejně jako objemová práce, technická práce a teplo.

1 . . . 11 12 13 14 15 16 17 18 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připravení-pro-10h-práce

TLAK

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$p = \frac{dF}{dS}$

$p = \frac{F}{S}$

F [N] síla
S [m²] plocha
p [Pa] tlak

$p_a = 0,1 \text{ MPa} = 100 \text{ kPa} = 1000 \text{ hPa} = 1 \text{ atm} = 1000 \text{ mbar}$

$p_a = p_b - |p_{podl}|$
 $p_a = p_b + p_{pr}$

Do všech vztahů v termodynamice dosazujeme absolutní tlak, (nikdy přetlak ani podtlak). Pokud v zadání příkladu není řečeno o jaký tlak se jedná předpokládáme, že se jedná o absolutní tlak. Přednostně používáme kPa.

1 . . . 11 12 13 14 15 16 17 18 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně energetické přepočty pro 1 m³ práce

TLAK

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Přístroje pro měření tlaku:

- **přetlak** – klasické manometry
- **barometrický tlak** – barometry
- **podtlak** – vakuometry
- **absolutní tlak**
- **diferenční tlak**

1 bar = 10⁵ Pa = 1000 hPa = 100 kPa = 0,1 MPa
 1 atm = 101325 Pa = 101,325 kPa = 1,01325 bar
 1 kp/cm² = 9,807 N/cm² = 0,9807 bar = 0,9679 atm
 1 atm = 14,696 psi
 1 mmHg = 1 torr = 133,322 Pa
 1 mmH₂O = 9,806 65 Pa

Hydrostatický tlak - využití při měření

1 13 14 15 16 17 18 19 20 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně energetické přepočty pro 1 m³ práce

DYNAMICKÉ RYCHLOSTNÍ SONDY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Bernoulliho rovnici pro stlačitelné tekutiny integrujeme za konstantního objemu

$$-\int_1^2 v dp = \int_1^2 d \frac{w^2}{2}$$

$$\frac{\rho_1 - \rho_2}{\rho_{STR}} = \frac{w_2^2 - w_1^2}{2}$$

Bernoulliho rovnice pro nestlačitelné tekutiny

$$\rho_1 + \frac{w_1^2}{2} \rho_{STR} = \rho_2 + \frac{w_2^2}{2} \rho_{STR}$$

$p_s + p_d = p_c$

Tlak statický + tlak dynamický = tlak

Rychlostní sondy $w < 0,3$ rychlosti zvuku

$$p_d = p_c - p_s$$

$$p_d = \rho_{STR} \cdot w^2 / 2$$

$$w = \sqrt{\frac{2p_d}{\rho_{STR}}}$$

Pitotova trubice Prandtlova trubice

1 13 14 15 16 17 18 19 20 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně energetické přepočty pro 1 m³ práce

DYNAMICKÉ RYCHLOSTNÍ SONDY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$F_{vztlak} = C \cdot \frac{w^2}{2} \cdot \rho \cdot S$$

Pitotova trubice měří celý člen odpovídající dynamickému tlaku, kvadrát relativní rychlosti krát hustota proudícího vzduchu.

1 15 16 17 18 19 20 21 22 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetika: příprava pro ICH práce

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

TEPLOTA

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

T [K] = 273,15+t[°C]

t [°C]

V termodynamice používáme pouze teplotu označovanou T v Kelvinech

t[°C]=5/9.(t[F]-32)

1 . . . 15 16 17 18 19 20 21 22 | . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetika: příprava pro ICH práce

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

0. ZÁKON TERMODYNAMIKY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jestliže, dva systémy (A a B) jsou v tepelné rovnováze s třetím systémem (C) [A a C jsou v tepelné rovnováze; B a C jsou v tepelné rovnováze] tak jsou v tepelné rovnováze i systémy A a B.

T_A = T_C T_B = T_C T_A = T_B

Základní princip všech měření teplot

1 . . . 17 18 19 20 21 22 23 | 24 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetika: příprava pro ICH práce

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

MĚRNÝ OBJEM

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$v = \frac{V}{m} = \frac{1}{\rho}$

$v_2 = \frac{V_2}{m_2} = \frac{2,5}{2} = 1,25 \text{ m}^3 \cdot \text{kg}^{-1}$

$\rho_2 = 0,8 \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$

$v_1 = \frac{V_1}{m_1} = \frac{1,5}{2} = 0,75 \text{ m}^3 \cdot \text{kg}^{-1}$

$\rho_1 = 1,333 \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$

Hustota (měrný objem) u plynů není konstanta a nehlédá se v tabulkách.

1 . . . 18 19 20 21 22 23 24 | 25 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-lh-práci

ZÁKLADNÍ STAVOVÉ VELIČINY

Tlak
p [kPa]

Teplota
T [K]

Měrný objem
v [m³/kg]

1 . . . 18 19 20 21 22 23 24 25 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-lh-práci

TERMODYNAMIKA PLYNŮ

Pracovní látka

- Ideální plyn
- Nedokonalé plyny - zjednodušený výpočet
- Reálný plyn - přesný výpočet
- Páry

Směsi plynů } Směsi plynů a par

Fyzikální vlastnosti jsou pro:

- ideální plyny f (druhu látky) = konst.
- nedokonalé plyny f (druhu látky, T)
- reálné plyny f (druhu látky, T, p)

U nedokonalých plynů používáme střední integrální hodnoty vlastností

$$c_{stf} = \frac{1}{T_2 - T_1} \int_{T_1}^{T_2} c(T) dT$$

1 . . . 20 21 22 23 24 25 26 27 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-lh-práci

AVOGADRŮV ZÁKON

Slovní formulace (1811): Různé ideální plyny stejných objemů obsahují za stejné teploty a tlaku stejný počet molekul (ne atomů).

Hmotnosti stejných objemů jsou úměrné molárním hmotnostem M [kg.kmol⁻¹]

Pozn.: M udává, kolikrát je hmotnost molekuly látky větší, než 1/12 hmotnosti atomu uhlíku ¹²C.

Plati: $m = M \cdot konst. \Rightarrow V/v = M \cdot konst.$

Matematická formulace: $M \cdot v = V_m = konst.$

kde V_m [m³.kmol⁻¹] je molární objem. Při p = 101325 Pa a T = 273,15 K (normální fyzikální podmínky - NFP) je V_m = 22,4136 m³.kmol⁻¹.

Plati: $n = \frac{m}{M} \Rightarrow V = n \cdot V_m = \frac{m}{M} \cdot V_m, \quad v = \frac{V}{m} = \frac{1}{M} \cdot V_m$

Normální m³ je hmotnost 1 m³ (p = m/V = 1/v) při NFP: $1 Nm^3 = \left(\frac{m}{V}\right)_{NFP} = \left(\frac{M}{V_m}\right)_{NFP} = \frac{M}{22,41}$

1 . . . 20 21 22 23 24 25 26 27 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

TERMODYNAMICKÉ DĚJE

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 . . . 23 24 25 26 27 28 29 30 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

GAY-LUSSACŮV ZÁKON

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Gay-Lussac (1778-1850) sledoval chování plynu za konstantního tlaku.

Slovní formulace:
 Za stálého tlaku roste objem plynu lineárně s teplotou. Hodnota teplotní objemové roztažnosti γ je pro všechny plyny stejná, nezávisí na tlaku.

Matematická formulace: $V = V_0 (1 + \gamma \cdot t)$
 $\gamma = 1 / 273,15 \text{ K}^{-1}$
 V_0 objem při $t_0 = 0^\circ\text{C}$

Po úpravě: $V = V_0 \cdot \left(1 + \frac{1}{273,15} \cdot t\right) = \frac{V_0}{273,15} \cdot (273,15 + t) = \frac{V_0}{T_0} \cdot T$

Matematická formulace: $\frac{V_1}{T_1} = \frac{V_2}{T_2} \Rightarrow V = T \cdot \text{konst.}$

1 . . . 23 24 25 26 27 28 29 30 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

CHARLESŮV ZÁKON

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Charles (1746-1823) sledoval chování plynu za konstantního objemu.

Slovní formulace:
 Za konstantního objemu roste tlak plynu lineárně s teplotou. Hodnota rozpínavosti β je pro všechny plyny stejná.

Matematická formulace: $p = p_0 (1 + \beta \cdot t)$
 $\beta = 1 / 273,15 \text{ K}^{-1}$
 p_0 tlak při $t_0 = 0^\circ\text{C}$

Po úpravě: $p = p_0 \cdot \left(1 + \frac{1}{273,15} \cdot t\right) = \frac{p_0}{273,15} \cdot (273,15 + t) = \frac{p_0}{T_0} \cdot T$

Matematická formulace: $\frac{p_1}{T_1} = \frac{p_2}{T_2} \Rightarrow p = T \cdot \text{konst.}$

1 . . . 23 24 25 26 27 28 29 30 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik příprava pro ICH práce

BOYLEŮV - MARIOTTEŮV ZÁKON
 evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Boyle (1662), Mariotte (1672) sledovali chování plynů za konstantní teploty.

Slovní formulace:
 Za konstantní teploty je součin tlaku a objemu daného množství plynu konstantní.

Matematická formulace: $p \cdot V = konst. \Rightarrow p_1 \cdot V_1 = p_2 \cdot V_2$

Zákon lze vyjádřit i pomocí stlačitelnosti δ : $V = V_0 [1 + \delta \cdot (p - p_0)]$

Stlačitelnosti δ není však ani u ideálních plynů konstantní, a proto uvedená závislost $V = f(p)$ není přímka.

1 . . . 30 31 | 32 33 34 35 36 37 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik příprava pro ICH práce

SOUŘADNÝ SYSTÉM p-V-T
 evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

p . V . T plocha pro ideální plyny

Boyle-Mariotteův zákon

Rovnovážné stavy plynu se nacházejí pouze na této termodynamické ploše.

1 . . . 30 31 32 | 33 34 35 36 37 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik příprava pro ICH práce

ODVOZENÍ STAVOVÉ ROVNICE
 evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Stavovou rovnici ideálního plynu odvodil v roce 1834 francouzský fyzik Clapeyron (1799-1864). Vycházel přitom z Boyleova-Mariotteova a Gay-Lussacova zákona $\Rightarrow$ obecný děj nahradil izotermou a izobarou.

1) Boyle-Mariotte ($T = konst.$)
 $p_1 V_1 = p_2 V_2 \Rightarrow V_A = \frac{p_1 V_1}{p_2} = \frac{p_1 V_1}{p_2}$

2) Gay-Lussac ($p = konst.$)
 $\frac{V_A}{T_A} = \frac{V_2}{T_2} \Rightarrow V_A = \frac{T_A V_2}{T_2} = \frac{T_1 V_2}{T_2}$

Měrný objem v_A je v obou případech stejný, a proto platí:
 $\frac{p_1 V_1}{T_1} = \frac{p_2 V_2}{T_2} = konst. \Rightarrow \frac{pV}{T} = konst.$

Stavová rovnice ideálního plynu je dána vztahem: $p \cdot v = r \cdot T$
 kde r je měrná plynová konstanta.

1 . . . 30 31 32 33 | 34 35 36 37 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolventi-energetik-připraveni-pro-10h-prace

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

PLYNOVÁ KONSTANTA

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Měrná plynová konstanta r [$\text{J}\cdot\text{kg}^{-1}\cdot\text{K}^{-1}$] určí se pro jednotlivé plyny z tabulek nebo **VYPOČTEM**

Odvození z Avogadrova zákona $M \cdot v = V_m = \text{konst.}$

a ze stavové rovnice $r = \frac{p \cdot v}{T}$

Při normálních fyzikálních podmínkách $p = 101325 \text{ Pa}$ a $T = 273,15 \text{ K}$ je $V_m = 22,4136 \text{ m}^3 \cdot \text{kmol}^{-1}$ pro všechny plyny a lze psát

$$M r = \frac{p v M}{T} = \frac{p V_m}{T} = \frac{101325 \times 22,4136}{273,15} = 8314,3 \pm 1,2 \text{ J}\cdot\text{kmol}^{-1}\cdot\text{K}^{-1}$$

Univerzální plynová konstanta $R_m = 8314,3 \text{ J}\cdot\text{kmol}^{-1}\cdot\text{K}^{-1}$

Výpočet plynové konstanty $r = \frac{R_m}{M}$

1 . . . 30 31 32 33 34 35 36 37 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolventi-energetik-připraveni-pro-10h-prace

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ZÁKLADNÍ TVARY STAVOVÉ ROVNICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Stavová rovnice pro 1 kg ideálního plynu $p \cdot v = r \cdot T$

Stavová rovnice pro m kg ideálního plynu $p \cdot V = m \cdot r \cdot T$

Vynásobením rovnice pro 1 kg molární hmotností M dostaneme všeobecnou stavovou rovnici ideálního plynu

$$p \cdot V_m = M \cdot r \cdot T \quad \text{nebo} \quad p \cdot V_m = R_m \cdot T$$

kde $V_m = M \cdot v$ a $R_m = M \cdot r$

Vynásobením všeobecné stavové rovnice látkovým množstvím n získáme rozšířenou všeobecnou stavovou rovnici ideálního plynu

$$p \cdot V = n \cdot R_m \cdot T \quad \text{kde} \quad V = n \cdot V_m$$

1 . . . 30 31 32 33 34 35 36 37 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolventi-energetik-připraveni-pro-10h-prace

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

TEPELNÉ KAPACITY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Měrná tepelná kapacita c [$\text{J}\cdot\text{kg}^{-1}\cdot\text{K}^{-1}$] je teplo k ohřátí 1 kg látky o 1 K

U plynů rozlišujeme

- Měrnou tepelnou kapacitu za konstantního tlaku c_p
- Měrnou tepelnou kapacitu za konstantního objemu c_v

Děj 1-2_v plyn zvýší vnitřní energii
Děj 1-2_p plyn zvýší vnitřní energii a vykoná práci

$$m \cdot c_p \cdot dT = dQ_p > dQ_v = m \cdot c_v \cdot dT$$

$$c_p > c_v$$

Molární tepelná kapacita C_m [$\text{J}\cdot\text{kmol}^{-1}\cdot\text{K}^{-1}$]
 $C_m = M \cdot c$ $C_{mv} = M \cdot c_v$
Tepelná kapacita C [$\text{J}\cdot\text{K}^{-1}$]
 $C = m \cdot c = n \cdot C_m$, $C_p = m \cdot c_p = n \cdot C_{mp}$, $C_v = m \cdot c_v = n \cdot C_{mv}$

1 . . . 30 31 32 33 34 35 36 37 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik přípraven pro Ith práce

MAYERŮV VZTAH

Odvození Mayerova vztahu
 1. forma I. zákona termodynamiky
 Stavová rovnice ideálního plynu
 Po dosazení $p \cdot dv$ do 1. formy ...
 Pro izobarický děj $dp = 0$

$$dq = c_v \cdot dT + p \cdot dv$$

$$pv = rT \Rightarrow p \, dv + v \, dp = r \, dT$$

$$dq = c_v \cdot dT + r \cdot dT - v \cdot dp$$

$$c_p \cdot dT = c_v \cdot dT + r \cdot dT$$

Mayerův vztah $\rightarrow$ $c_p = c_v + r$

Poissonova konstanta

1-atomové plyny	$\kappa = 1,67$
2-atomové plyny	$\kappa = 1,41$
3-atomové plyny	$\kappa = 1,30$

$$\kappa = \frac{c_p}{c_v}$$

1 . . . 30 31 32 33 34 35 36 37 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik přípraven pro Ith práce

VLASTNOSTI IDEÁLNÍCH PLYNŮ

Mayerův vztah $c_p = c_v + r$

Poissonova konstanta

1-atomové plyny	$\kappa = 1,67$
2-atomové plyny	$\kappa = 1,41$
3-atomové plyny	$\kappa = 1,30$

$$c_p = \frac{\kappa}{\kappa - 1} \cdot r = \frac{\kappa}{\kappa - 1} \cdot \frac{R_m}{M}$$

$$c_v = \frac{1}{\kappa - 1} \cdot r = \frac{1}{\kappa - 1} \cdot \frac{R_m}{M}$$

Univerzální plynová konstanta $R_m = 8314,3 \text{ J.kmol}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$

Výpočet plynové konstanty $r = \frac{R_m}{M}$

Plyn	M [kg.kmol ⁻¹]
H ₂	2
N ₂	28
O ₂	32
C	12
CO ₂	44

Pro vzduch (směs N₂ a O₂) $r = 287,04 \text{ J.kg}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$

1 . . . 31 32 33 34 35 36 37 38 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik přípraven pro Ith práce

VÝZNAM SMĚSÍ PLYNŮ

V technické praxi se vyskytují převážně směsi plynů, např.:

- Vzduch pro technologické aplikace
- Plynná paliva – Propan-Butan, Zemní plyn, Bio plyn
- Pracovní látky spalovacích motorů a plynových turbin – Vzduch + směs paliva (benzínové páry)
- Výfukové plyny spalovacích motorů a plynových turbin – problematika emisí

Proto se musíme zabývat termodynamikou směsí plynů a umět určovat jejich termodynamické vlastnosti

DVĚ ZÁKLADNÍ VĚTY PRO ŘEŠENÍ SMĚSÍ PLYNŮ:

Každý plyn se chová ve směsi ideálních plynů tak, jako by byl v celém prostoru sám řídí se svou stavovou rovnicí ze stavové rovnice lze určit jeho tlak (parciální tlak) pomocí teploty a celkového objemu směsi

Směs chemicky na sebe nepůsobících plynů má vlastnosti opět plynu, pro který lze rovněž použít stavovou rovnici

1 . . . 31 32 33 34 35 36 37 38 39 . . . 254

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

VLASTNOSTI SMĚSI PLYNŮ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ze známého složení směsi lze vypočítat různé vlastnosti směsi (nebývají v tabulkách), a to pomocí:

rovnice zachování hmotnosti $m = \sum m_i$

rovnice zachování látky $n = \sum n_i$

rovnice zachování energie $m \cdot c \cdot \Delta T = \sum m_i \cdot c_i \cdot \Delta T$

H ₂ 6 kg	+ O ₂ 32 kg	→ H ₂ + O ₂ 38 kg
H ₂ 3 kmol	+ O ₂ 1 kmol	→ H ₂ + O ₂ 4 kmol

STŘEDNÍ ZDÁNĹIVÁ MOLÁRNÍ HMOTNOST SMĚSI M [kg.kmol⁻¹]

$$M = \sum M_i x_i \quad \text{kg.kmol}^{-1}$$

1 ... 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 ... 254

Copyright The McGraw-Hill Companies, Inc.

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

MĚRNÁ PLYNOVÁ KONSTANTA A KAPACITY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

MĚRNÁ PLYNOVÁ KONSTANTA SMĚSI r [J.kg⁻¹.K⁻¹]

$$r = \frac{R_m}{M} = R_m \sum \frac{w_i}{M_i} = \sum w_i \cdot r_i$$

HUSTOTA SMĚSI ρ [kg.m⁻³] ze stavové rovnice $\rho = p / (r \cdot T)$

MĚRNÁ TEPELNÁ KAPACITA SMĚSI c [J.kg⁻¹.K⁻¹]

$$m \cdot c \cdot \Delta T = \sum m_i \cdot c_i \cdot \Delta T$$

$$m \cdot c = \sum m_i \cdot c_i$$

$$c = \sum \frac{m_i}{m} \cdot c_i$$

$$c = \sum w_i \cdot c_i$$

Platí stejně pro c_p, c_v

Platí stejné vztahy jako pro plyny

$$c_p = c_v + r \quad \kappa = \frac{c_p}{c_v} \quad c_p = \frac{\kappa}{\kappa-1} \cdot r \quad c_v = \frac{r}{\kappa-1} = \frac{R_m}{\kappa-1} \cdot M$$

1 ... 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 ... 254

Copyright The McGraw-Hill Companies, Inc.

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

DVA PŘÍPADY SMÍŠENÍ PLYNŮ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Daltonův zákon

$$p = \sum p_i$$

Plyn 1 V ₁ , T p ₁	+	Plyn 2 V ₂ , T p ₂	=	Směs plynů 1+2 V, T p ₁ +p ₂
--	---	--	---	--

Amagatův zákon

$$V = \sum V_i$$

plyn 1 p, T V ₁	+	plyn 2 p, T V ₂	=	Směs plynů 1+2 p, T V ₁ +V ₂
----------------------------------	---	----------------------------------	---	--

1 ... 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 ... 254

Copyright The McGraw-Hill Companies, Inc.

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik přípraven pro 1h práce

ENTALPIE H [J]

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Entalpie H [J], měrná entalpie h [J.kg⁻¹] - teplo za konstantního tlaku $H_{12} = m \cdot h_{12}$

Definice pro ideální plyn $dH = m \cdot c_p \cdot dT$ $dh = c_p \cdot dT$

H je stavová veličina $\int_1^2 dH = H_2 - H_1 = mc_p (T_2 - T_1)$ $\oint dH = 0$
 dh je totální diferenciál $\int_1^2 dh = h_2 - h_1 = c_p (T_2 - T_1)$ $\oint dh = 0$

Odvození entalpie z děje p=konstantní $dq_p = (du + da)_p$
 1. forma I. zákona pro p = konstantní $dh = (du + da)_p$
 Entalpie je teplo při p = konstantní $h_2 - h_1 = u_2 - u_1 + p (v_2 - v_1)$
 Po integraci při p = konstantní $h_2 - h_1 = (u_2 + pv_2) - (u_1 + pv_1)$
 Po seskupení veličin stavu 1 a 2 $H = U + p \cdot V$ $h = u + p \cdot v$

1 ... 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik přípraven pro 1h práce

TECHNICKÁ PRÁCE A_t [J]

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

MĚRNÁ TECHNICKÁ PRÁCE a_t [J.kg⁻¹]
 Je to práce na hřídelích rotačních strojů.
 Technická práce je plocha pod křivkou v p-v diagramu směrem k ose p.
 Plocha je uvažována záporně (vzhledem k růstu tlaku), aby při expanzi či poklesu tlaku soustavy byla kladná.
 Definice technické práce A_t a měrné technické práce a_t mezi původním stavem o tlaku p₁ a konečným stavem o tlaku p₂ jsou tudíž dány vztahy

$A_{t12} = m \cdot a_{t12}$

$A_{t12} = -\int_1^2 V \cdot dp$ $a_{t12} = -\int_1^2 v \cdot dp$

Technická práce není stavovou veličinou, neboť závisí na cestě, po které děj probíhá a platí, že neexistuje A_{t1} nebo A_{t2}.

1 ... 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik přípraven pro 1h práce

2. FORMA I. ZTD

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$dQ = dH + dA_t = c_p \cdot m \cdot dT - V \cdot dp$ [J]
 $dq = dh + da_t = c_p \cdot dT - v \cdot dp$ [J/kg]

$Q_{12} = \Delta H_{12} + A_{t12} = c_p \cdot m \cdot (T_2 - T_1) - \int_1^2 V \cdot dp$ [J]
 $q_{12} = \Delta h_{12} + a_{t12} = c_p \cdot (T_2 - T_1) - \int_1^2 v \cdot dp$ [J/kg]

Vhodné pro otevřené soustavy, např. pro řešení kompresorů nebo zařízení kde se mění tlak i objem.

1 ... 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 ... 250

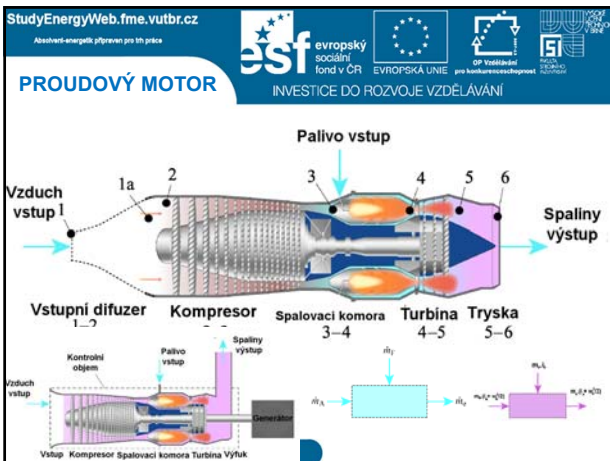

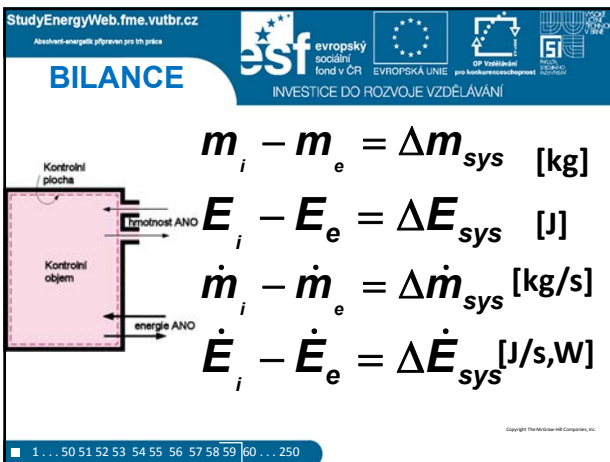

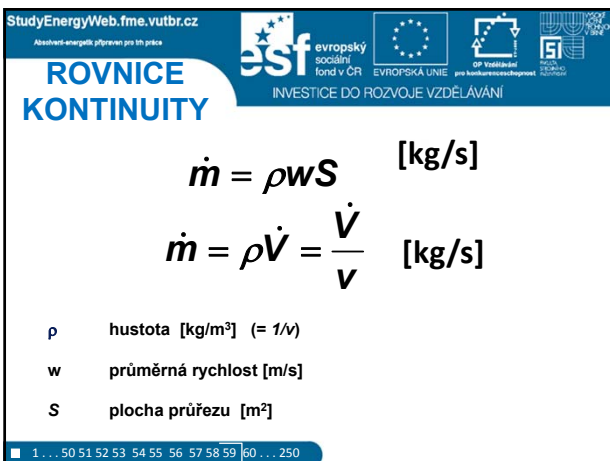

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetika-připraveni-pro-1sh-prace

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

KINETICKÁ A POTENCIÁLNÍ ENERGIE

Kinetická energie $E_K = m \frac{w^2}{2}$

Potenciální energie $E_P = mgz$

Energie soustavy bez energie proudu $E = E_K + E_P + U$

Celková energie $E = E_K + E_P + H$

[J]

1 ... 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetika-připraveni-pro-1sh-prace

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

I. ZTD PRO OTEVŘENOU SOUSTAVU

1 ... 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetika-připraveni-pro-1sh-prace

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

I. ZTD PRO OTEVŘENOU SOUSTAVU

1 ... 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připravení-pro-10h-práce

I. ZTD PRO OTEVŘENOU SOUSTAVU

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$\sum \dot{m}_i = \sum \dot{m}_e$$

$$Q - A = \sum \dot{m}_e \left(u_e + \frac{w_e^2}{2} + gz_e \right) - \sum \dot{m}_i \left(u_i + \frac{w_i^2}{2} + gz_i \right)$$

$$Q - A_t = \sum \dot{m}_e \left(u_e + p_e v_e + \frac{w_e^2}{2} + gz_e \right) - \sum \dot{m}_i \left(u_i + p_i v_i + \frac{w_i^2}{2} + gz_i \right)$$

$$\sum \dot{m}_i = \sum \dot{m}_e$$

$$\dot{Q} - P = \sum \dot{m}_e \left(h_e + \frac{w_e^2}{2} + gz_e \right) - \sum \dot{m}_i \left(h_i + \frac{w_i^2}{2} + gz_i \right) \quad [\text{W}]$$

1 ... 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připravení-pro-10h-práce

I. ZTD ZJEDNODUŠENÍ

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$\dot{m}_1 = \dot{m}_2$$

$$\dot{Q} - P = \dot{m} \left(h_2 - h_1 + \frac{w_2^2}{2} - \frac{w_1^2}{2} + g(z_2 - z_1) \right) \quad [\text{W}]$$

Copyright: The McGraw-Hill Companies, Inc.

1 ... 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připravení-pro-10h-práce

TURBÍNA

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 ... 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetiké přípravené pro trh práce

ENTROPIE DEFINICE

Entropie S [J/K] Měrná entropie s [J/(kg.K)]

$dS = \frac{dQ}{T}$ $dS = m \cdot ds$ $ds = \frac{dq}{T}$

Entropie je extenzivní veličina

Entropie je stavová veličina, dS je totální diferenciál a lze psát následující integrály:

Pro termodynamické děje: $\int_1^2 dS = S_2 - S_1$ $\int_1^2 ds = s_2 - s_1$

Pro vratné cykly: $\oint dS = 0$ $\oint ds = 0$

- Entropie určuje směr vývoje soustavy
- Entropie umožní dokázat nevratné termodynamické děje
- Entropie určuje pravděpodobnost systému
- Entropie určuje míru disipace látky či energie
- Entropie určuje míru neuspořádaní systému
- Entropie určuje míru znehodnocení kvality systému

1 ... 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 ... 250

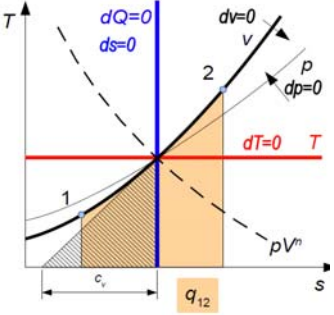

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetiké přípravené pro trh práce

T-S DIAGRAM PRO IDEÁLNÍ PLYN

Druhý nejdůležitější graf po $p-v$

Ploucha pod křivkou je teplo q_{12}

1 ... 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetiké přípravené pro trh práce

PŘEHLED TERMODYNAMICKÝCH DĚJŮ

Rozlišujeme

- **Děje vratné** - soustava prochází jen rovnovážnými stavy (lze použít stavovou rovnici) a při opačném ději se vrátí do původního stavu
- **Děje nevratné** - soustava neprochází rovnovážnými stavy a při opačném ději se nevrátí do původního stavu

Vratné termodynamické děje - vhodné pro teoretické rozbor

- **Izochorický děj** při konstantním objemu ($v = \text{konstantní}, dv = 0$)
- **Izobarický děj** při konstantním tlaku ($p = \text{konstantní}, dp = 0$)
- **Izotermický děj** při konstantní teplotě ($T = \text{konstantní}, dT = 0$) $p \cdot v^\gamma = \text{konst.}$
- **Adiabatický děj** bez výměny tepla s okolím ($q_{12} = 0, dq = 0$) $p \cdot v^\kappa = \text{konst.}$
- **Polytropický děj** definovaný rovnicí $p \cdot v^n = \text{konst.}$
 technická polytropia $n \in (\gamma, \kappa)$
 obecná polytropia $n \in (-\infty, \infty)$

1 ... 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-školení-pro-10h-práci

ISOCHORICKÝ DĚJ
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$v = \text{konst.}, dv = 0$ (Charles)
 Pro řešení uzavřených soustav (např. tlakových nádob)

Stavové rovnice
 $p_1 \cdot v = r \cdot T_1$
 $p_2 \cdot v = r \cdot T_2$

Rovnice změny stavu
 $v_1 = v_2$ $\frac{p_1}{T_1} = \frac{p_2}{T_2}$

Izochorická komprese

1 ... 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-školení-pro-10h-práci

ISOCHORICKÝ DĚJ
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Energetické veličiny A_{12}, A_{122}, Q_{12}
 $a_{12} = 0$
 $A_{12} = 0$

$A_{12} = \int_1^2 p dV = 0$ $a_{12} = \int_1^2 p dv = 0$

$A_{122} = -\int_1^2 V dp = -V(p_2 - p_1)$ $a_{122} = -\int_1^2 v dp = -v(p_2 - p_1)$

Teplu vyjádříme z 1. formy I. zákona termodynamiky
 $dq = c_v \cdot dT + p \cdot dv = c_v \cdot dT = du$
 $Q_{12} = m \cdot c_v \cdot (T_2 - T_1)$, $q_{12} = c_v \cdot (T_2 - T_1)$

Entropie
 $\int_1^2 ds = \int_1^2 \frac{c_v \cdot dT}{T} = c_v \int_1^2 \frac{dT}{T}$ $s_2 - s_1 = c_v \ln \frac{T_2}{T_1}$

1 ... 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-školení-pro-10h-práci

IZOBARICKÝ DĚJ
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$p = \text{konst.}, dp = 0$ (Gay-Lussac)
 Pro řešení výměníků tepla, chladičů apod.

Stavové rovnice
 $p \cdot v_1 = r \cdot T_1$
 $p \cdot v_2 = r \cdot T_2$

Rovnice změny stavu
 $p_1 = p_2$ $\frac{v_1}{T_1} = \frac{v_2}{T_2}$

Izobarická expanze

1 ... 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Absolutně energetický přístup pro IPI práce

IZOBARICKÝ DĚJ-PRÁCE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Energetické veličiny A_{12}, A_{12}, Q_{12}

$$a_{112}=0 \quad A_{112}=0$$

$$A_{12} = -\int_1^2 V dp = 0 \quad a_{112} = -\int_1^2 v dp = 0$$

$$A_{12} = \int_1^2 p dV = p (V_2 - V_1) \quad a_{12} = \int_1^2 p dv = p (v_2 - v_1)$$

Teplu vyjádříme z 2. formy I. zákona termodynamiky

$$dq = c_p \cdot dT - v \cdot dp = c_p \cdot dT = dh$$

$$Q_{12} = m \cdot c_p \cdot (T_2 - T_1) \quad q_{12} = c_p \cdot (T_2 - T_1)$$

Entropie

$$\int_1^2 ds = \int_1^2 \frac{c_p \cdot dT}{T} = c_p \int_1^2 \frac{dT}{T} \quad s_2 - s_1 = c_p \ln \frac{T_2}{T_1}$$

1 ... 70 71 72 73 | 74 75 76 77 78 79 80 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Absolutně energetický přístup pro IPI práce

IZOTERMICKÝ DĚJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$T = \text{konst.}, dT = 0$ (Boyle, Mariotte)

Pro řešení ideální komprese nebo expanze plynů.

Stavové rovnice $p_1 \cdot V_1 = r \cdot T$ $p_2 \cdot V_2 = r \cdot T$

Rovnice změny stavu $T_1 = T_2$ $p_1 \cdot V_1 = p_2 \cdot V_2$

Izotermická komprese

1 ... 70 71 72 73 74 | 75 76 77 78 79 80 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Absolutně energetický přístup pro IPI práce

IZOTERMICKÝ DĚJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Energetické veličiny A_{12}, A_{12}, Q_{12}

Z I. zákona termodynamiky platí

$$dq = c_v \cdot dT + p \cdot dv = p \cdot dv = da_i$$

$$dq = c_p \cdot dT - v \cdot dp = -v \cdot dp = da_i$$

Práci objemovou a technickou lze odvodit z jejich definičních vztahů

$$a_{12} = \int_1^2 p \cdot dv = \int_1^2 rT \cdot \frac{dv}{v} = rT \ln \frac{V_2}{V_1} = p_2 \cdot v_2 \ln \frac{V_2}{V_1}$$

$$a_{112} = -\int_1^2 v \cdot dp = -\int_1^2 rT \cdot \frac{dp}{p} = -rT \ln \frac{p_1}{p_2} = p_1 \cdot v_1 \ln \frac{p_1}{p_2}$$

Entropie

$$\int_1^2 ds = \int_1^2 \frac{dq}{T} \quad s_2 - s_1 = q_{12}/T$$

$$s_2 - s_1 = r \ln \frac{V_2}{V_1}$$

$$s_2 - s_1 = -r \ln \frac{p_2}{p_1} = r \ln \frac{p_1}{p_2}$$

1 ... 70 71 72 73 74 75 | 76 77 78 79 80 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetiká přepraven pro tich práci

ADIABATICKÝ DĚJ
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$dq = 0, q_{12} = 0, Q_{12} = 0$
Pro řešení ideální komprese nebo expanze plynů.

Rovnice změny stavu
1. forma I. zákona termodynamiky
 $dq = c_v dT + p dv = 0$

2. forma I. zákona termodynamiky
 $dq = c_p dT - v dp = 0$

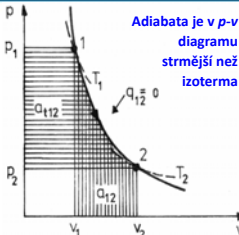
Podělením 2. formy 1. formou bude
 $\frac{c_p}{c_v} \frac{v dp}{p dv} = \kappa \Rightarrow \frac{dp}{p} + \kappa \frac{dv}{v} = 0$

Po integraci $\ln p + \kappa \cdot \ln v = \ln konst.$

$p \cdot v^\kappa = konst.$

$p_1 \cdot v_1^\kappa = p_2 \cdot v_2^\kappa$

$\frac{p_2}{p_1} = \left(\frac{v_1}{v_2}\right)^\kappa$

Adiabata je v p-v diagramu strmější než izoterma

1 ... 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetiká přepraven pro tich práci

ADIABATICKÝ DĚJ
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Další rovnice změny stavu
 $\frac{p_2}{p_1} = \left(\frac{v_1}{v_2}\right)^\kappa \Rightarrow \frac{rT_2 \cdot v_1}{rT_1 \cdot v_2} = \left(\frac{v_1}{v_2}\right)^\kappa$ $\frac{T_2}{T_1} = \left(\frac{v_1}{v_2}\right)^{\kappa-1}$

$\frac{p_2}{p_1} = \left(\frac{v_1}{v_2}\right)^\kappa \Rightarrow \frac{p_2}{p_1} = \left(\frac{rT_1 \cdot p_2}{rT_2 \cdot p_1}\right)^\kappa$ $\frac{T_2}{T_1} = \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}$

Práce objemová
 $a_{12} = c_v (T_1 - T_2) = c_v T_1 \left[1 - \frac{T_2}{T_1}\right]$

$dq = c_v dT + da = 0$

$a_{12} = \frac{c_v}{r} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}\right] = \frac{c_v}{c_p - c_v} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}\right]$ podělením c_v bude

$A_{12} = \frac{1}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}\right]$

$a_{12} = \frac{1}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}\right]$

1 ... 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetiká přepraven pro tich práci

ADIABATICKÝ DĚJ - PRÁCE
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Další rovnice změny stavu
 $\frac{p_2}{p_1} = \left(\frac{v_1}{v_2}\right)^\kappa \Rightarrow \frac{rT_2 \cdot v_1}{rT_1 \cdot v_2} = \left(\frac{v_1}{v_2}\right)^\kappa$ $\frac{T_2}{T_1} = \left(\frac{v_1}{v_2}\right)^{\kappa-1}$

$\frac{p_2}{p_1} = \left(\frac{v_1}{v_2}\right)^\kappa \Rightarrow \frac{p_2}{p_1} = \left(\frac{rT_1 \cdot p_2}{rT_2 \cdot p_1}\right)^\kappa$ $\frac{T_2}{T_1} = \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}$

Práce objemová
 $a_{12} = c_v (T_1 - T_2) = c_v T_1 \left[1 - \frac{T_2}{T_1}\right]$

$dq = c_v dT + da = 0$

$a_{12} = \frac{c_v}{r} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}\right] = \frac{c_v}{c_p - c_v} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}\right]$ podělením c_v bude

$A_{12} = \frac{1}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}\right]$

$a_{12} = \frac{1}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}\right]$

1 ... 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetika-připraveno-pro-1sh-prace

ADIBATICKÝ DĚJ-PRÁCE

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Práce technická

$$dq = c_v \cdot dT + da = 0 \Rightarrow da = -c_v dT$$

$$dq = c_p \cdot dT + da_i = 0 \Rightarrow da_i = -c_p dT$$

$$da_i = -\kappa (c_v dT) = -\kappa \cdot da$$

$$A_{112} = \frac{\kappa}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1} \right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}} \right] \quad a_{112} = \frac{\kappa}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1} \right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}} \right]$$

Teplo $Q_{12} = 0 \quad q_{12} = 0$

Adiabatický děj probíhá v tepelně izolované soustavě a velmi rychle. Lze se s ním setkat při teoretickém rozboru tepelných zařízení, viz

- komprese a expanze v pístových strojích
- expanze v dýzách, turbínách apod.

1...70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetika-připraveno-pro-1sh-prace

ADIBATICKÝ DĚJ IZOENTROPICKÝ DĚJ

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$\int_1^2 ds = 0$$

$s = konst.$

1...70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetika-připraveno-pro-1sh-prace

POLYTROPICKÝ DĚJ

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$p \cdot v^n = konst.$

Technická polytropa

Pro řešení komprese a expanze Obecná polytropa

Rovnice změny stavu

$$p_1 \cdot v_1^n = p_2 \cdot v_2^n \quad \frac{p_2}{p_1} = \left(\frac{v_1}{v_2} \right)^n$$

$$\frac{T_2}{T_1} = \left(\frac{v_1}{v_2} \right)^{n-1} \quad \frac{T_2}{T_1} = \left(\frac{p_2}{p_1} \right)^{\frac{n-1}{n}}$$

Příklad výpočtu polytropického exponentu n

$$\ln \frac{T_2}{T_1} = \frac{n-1}{n} \ln \frac{p_2}{p_1}$$

$$n \ln \frac{T_2}{T_1} - (n-1) \ln \frac{p_2}{p_1} = -\ln \frac{p_2}{p_1}$$

$$n = \frac{\ln \frac{p_2}{p_1}}{\ln \frac{p_2}{p_1} - \ln \frac{T_2}{T_1}}$$

1...80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

ABSOLUTNĚ ENERGETICKÝ PŘÍPRAVENÍ PRO ICH PRÁCE

PRÁCE POLYTROPICKÉHO DĚJE

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Objemová práce

$$A_{12} = \frac{1}{n-1} p_1 V_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1} \right)^{\frac{n-1}{n}} \right]$$

$$a_{12} = \frac{1}{n-1} p_1 V_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1} \right)^{\frac{n-1}{n}} \right]$$

Technická práce

$$A_{t12} = \frac{n}{n-1} p_1 V_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1} \right)^{\frac{n-1}{n}} \right]$$

$$a_{t12} = \frac{n}{n-1} p_1 V_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1} \right)^{\frac{n-1}{n}} \right]$$

1 ... 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

ABSOLUTNĚ ENERGETICKÝ PŘÍPRAVENÍ PRO ICH PRÁCE

MĚRNÁ TEPELNÁ KAPACITA POLYTROPICKÉHO DĚJE

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tepl

Stavová rovnice ideálního plynu $p \cdot v = r \cdot T$ $v dp + p dv = r dT$

Rovnice polytropy $p \cdot v^n = konst.$ $v dp + n \cdot p dv = 0$

$\ln p + n \cdot \ln v = \ln konst.$ $(1-n) p \cdot dv = r dT$

Po odečtení těchto rovnic $dq = c_v dT + p dv = c_v dT + \frac{r dT}{1-n}$

Po dosazení $p \cdot dv$ do 1. formy I. zákona termodynamiky $dq = \left(c_v + \frac{c_p - c_v}{1-n} \right) dT = c_v \frac{1-n+k-1}{1-n} dT = c_n \frac{n-k}{n-1} dT$

$$Q_{12} = m \cdot c_n (T_2 - T_1) \quad q_{12} = c_n (T_2 - T_1)$$

Měrná tepelná kapacita polytropického děje $c_n = c_v \frac{n-k}{n-1} \quad [J \cdot kg^{-1} \cdot K^{-1}]$

1 ... 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

ABSOLUTNĚ ENERGETICKÝ PŘÍPRAVENÍ PRO ICH PRÁCE

POLYTROPICKÝ DĚJ V T-s DIAGRAMU

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$\int_1^2 ds = \int_1^2 \frac{c_n dT}{T} = c_n \int_1^2 \frac{dT}{T}$$

$$s_2 - s_1 = c_n \ln \frac{T_2}{T_1}$$

1 ... 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

esf evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

POLYTROPICKÝ DĚJ

Zobrazení obecného polytropického děje $p \cdot v^n = konst.$ v p - v diagramu

Izobara $n = 0$ $p \cdot v^0 = p = konst.$

Izochora $n = \infty$ $p \cdot v^\infty = p^\infty \cdot v = v = konst.$

Izoterma $n = 1$ $p \cdot v^1 = konst.$

Adiabata $n = \kappa$ $p \cdot v^\kappa = konst.$

Technická polytropa $n \in (1, \kappa)$

Polytropický děj modeluje kompresi či expanzi plynů v tepelných zařízeních reálněji, než izotermický nebo adiabatický děj.

1 ... 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

esf evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘEHLED

Při nevratných dějích soustava neprochází rovnovážnými stavy a při ději opačném se nevrátí do původního stavu.

Typické nevratné děje v termomechanice:

- Vznik tepla třením
- Přenos tepla při konečném rozdílu teplot
- Difúze plynů
- Vyrovnání konečných rozdílů tlaků
- Škracení plynů a par

Důkaz nevratnosti samovolného děje v tepelně izolované soustavě je **nárůst entropie**.

1 ... 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

esf evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VZNIK TEPLA TŘENÍM

Pro uzavřenou termodynamickou soustavu s reálným plynem platí:

$$dS = \frac{dQ}{T} = \frac{dQ_{tr}}{T} + \frac{dQ_{ok}}{T}$$

Pro izolovanou soustavu lze psát $dQ_{ok} = 0$

$$dS = \frac{dQ_{tr}}{T} = \frac{dA_{tr}}{T} \geq 0$$

V izolované soustavě entropie roste $\Rightarrow$ tření je nevratný děj.

Nárůst entropie při adiabatické expanzi reálného plynu se třením je zřejmý také z T - s diagramu.

1 ... 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetika-připraveni-pro-10h-práci

PŘENOS TEPLA
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Přenos tepla při konečném rozdílu teplot v izolované soustavě

$dQ_V = dQ_N = dQ$

Změna entropie při ochlazení látky 1
 $dS_V = \frac{dQ_V}{T_V} = \frac{-dQ}{T_V} = -\frac{dQ}{T_V}$

Změna entropie při ohřevu látky 2
 $dS_N = \frac{dQ_N}{T_N} = \frac{dQ}{T_N} = \frac{dQ}{T_N}$

Celková změna entropie soustavy
 $dS = dS_V + dS_N = -\frac{dQ}{T_V} + \frac{dQ}{T_N} = dQ \left(\frac{1}{T_N} - \frac{1}{T_V} \right) > 0$ Entropie roste, přenos tepla je nevratný děj

1...80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetika-připraveni-pro-10h-práci

ŠKRČENÍ PLYNŮ A PAR
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škrčení probíhá v kapiláře, ventilu, cloně ...

Pro děje v otevřené, izolované soustavě, bez konání technické práce platí z 2. formy 1. zákona termodynamiky
 $dq = dh + da_i \Rightarrow 0 = dh + 0$

$dH = 0 \quad dh = 0 \quad H_1 = H_2 \quad h_1 = h_2$

Škrčení nahrazujeme **izoentalpickým dějem**. V průběhu děje dochází k poklesu entalpie.

Nevratnost děje potvrzuje nárůst entropie.

- Pro ideální plyny je izoentalpa totožná s izotermou $T_2 = T_1$, jelikož $di = c_p dT$ a $c_p = konst.$
- Pro reálné plyny (páry) může být $T_2 < T_1$ nebo $T_2 = T_1$ nebo $T_2 > T_1$

1...80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetika-připraveni-pro-10h-práci

PŘEHLED TEPELNÝCH CYKLŮ
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Cyklus (oběh) je několik po sobě jdoucích dějů, po jejichž vykonání se soustava vrátí do původního stavu. Rozlišujeme cykly

- Vratné / Nevratné
- Přímé / Obrácené

Vratné cykly - skládají se výhradně z vratných termodynamických dějů

Nevratné cykly - obsahují alespoň jeden nevratný termodynamický děj

Přímé cykly - jsou cykly tepelných motorů, slouží pro získávání práce, které probíhají v p-v diagramu ve směru hodinových ručiček ⤴

Nepřímé cykly - jsou cykly tepelných poháněných pracovních strojů (chladicích zařízení a tepelných čerpadel), které práci spotřebovávají a v p-v diagramu probíhají obráceně ⤵

horký zásobník
 Q_H
 Q_C
 chladný zásobník
 práce

PŘÍMÝ CYKLUS
 +Q_H [J] přivedené teplo
 -Q_C [J] odvedené teplo
 +A_C [J] práce cyklu

1...90|91 92 93 94 95 96 97 98 99 100...250

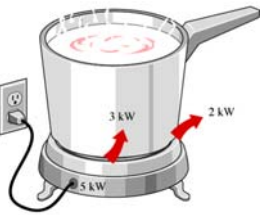

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ÚČINNOST
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$\eta = \frac{\text{Užitečnost}}{\text{Náklady}} = \frac{3 \text{ kW}}{5 \text{ kW}} = 0,6 = 60\%$$

© The McGraw-Hill Companies, Inc., 1993

1...90 91 | 92 93 94 95 96 97 98 99 100...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

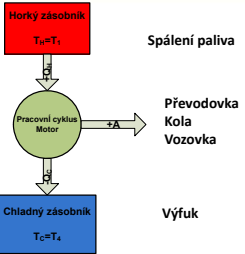
esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

TERMICKÁ ÚČINNOST
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Termická účinnost η_t [-]

$$\eta_t = \frac{A_b}{Q_H} = \frac{Q_H - |Q_C|}{Q_H} = 1 - \frac{|Q_C|}{Q_H}$$

Parní stroj	20 %
Parní turbína	30 %
Benzínový spalovací motor	32 %
Naftový motor	43 %

Termická účinnost se teoreticky pohybuje v intervalu 0 až 1.
Pro vyjádření v procentech je třeba účinnost vypočtenou dle uvedeného vzorce násobit hodnotou 100.

1...90 91 92 | 93 94 95 96 97 98 99 100...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

PŘÍMÝ TEPELNÝ CYKLUS
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Spalovací motor

- Palivo = zdroj tepla
- Užitek = práce na klikovém hřídeli
- Výfuk, chladič = odvod tepla

1...90 91 92 | 93 94 95 96 97 98 99 100...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-řpraveni-pro-10h-prace

PŘÍMÝ CARNOTŮV CYKLUS
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Carnotův cyklus slouží k porovnávání účinnosti jiných cyklů

Carnotův cyklus přímý:
 T_H, T_C zásobníky tepla
 1-2 izotermická expanze (pomalá)
 2-3 adiabatická expanze (rychlá)
 3-4 izotermická komprese (pomalá)
 4-1 adiabatická komprese (rychlá)

Předávané teplo - viz izotermický děj
 $dq = (c_v \cdot dT + p \cdot dv)_z = p \cdot dv = da$
 $q_H = a_{12} = \int_1^2 p dv = \int_1^2 rT_H \frac{dv}{v} = rT_H \ln \frac{v_2}{v_1}$
 $q_C = a_{34} = \int_3^4 p dv = \int_3^4 rT_C \frac{dv}{v} = rT_C \ln \frac{v_4}{v_3}$

Práce cyklu
 $a_0 = q_H - |q_C|$
 $a_0 = rT_H \ln \frac{v_2}{v_1} - rT_C \ln \frac{v_4}{v_3}$

1...90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-řpraveni-pro-10h-prace

PŘÍMÝ CARNOTŮV CYKLUS
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pro vyjádření termické účinnosti přímého Carnotova cyklu vyjádíme z definice

$$\eta_t = \frac{a_0}{q_H} = \frac{q_H - |q_C|}{q_H} = 1 - \frac{|q_C|}{q_H}$$

kde $q_H = rT_H \ln \frac{v_2}{v_1}$ $q_C = rT_C \ln \frac{v_4}{v_3}$

$$\eta_t = 1 - \frac{|q_C|}{q_H} = 1 - \frac{rT_C \ln \left(\frac{v_3}{v_4} \right)}{rT_H \ln \left(\frac{v_2}{v_1} \right)}$$

Po úpravě bude účinnost přímého Carnotova cyklu ve tvaru

$$\eta_{tc} = 1 - \frac{T_C}{T_H}$$

jelikož pro adiabaty platí:
 $\frac{T_C}{T_H} = \frac{T_3}{T_2} = \left(\frac{v_2}{v_3} \right)^{\kappa-1}$
 $\frac{T_C}{T_H} = \frac{T_4}{T_1} = \left(\frac{v_1}{v_4} \right)^{\kappa-1}$ $\frac{v_3}{v_4} = \frac{v_2}{v_1}$

1...90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-řpraveni-pro-10h-prace

PŘÍMÝ CARNOTŮV CYKLUS p-V a T-S
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$\eta_t = \frac{A_0}{Q_H} = 1 - \frac{|Q_C|}{Q_H}$$

$$\eta_{tc} = \frac{A_0}{Q_H} = 1 - \frac{T_C}{T_H} = 1 - \frac{T_3}{T_1}$$

1...90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetické přenosy pro Ith práce

PŘÍMÝ CARNOTŮV CYKLUS TERMICKÁ ÚČINNOST

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Termická účinnost Carnotova cyklu

- Závisí na teplotách, nezávisí na druhu pracovní látky
- Roste s rostoucí teplotou T_H a klesající teplotou T_C (nelze jít pod nejnižší teplotu v okolí)
- Je vždy menší než 1 a pro $T_H = T_C$ je $\eta_c = 0$

η_{tc} je při stejných extrémních teplotách větší než u termická účinnost teoretických cyklů nebo skutečných motorů.

Benzinový motor	pro $T_H = 2500 \text{ K}$, $T_C = 600 \text{ K}$		
$\eta_{tc} = 0,76$	$\eta_{t,TEORIE} = 0,5$	$\eta_{t,skutečné} = 0,3$	
Parostrojní zařízení	pro $T_H = 600 \text{ K}$, $T_C = 300 \text{ K}$		
$\eta_{tc} = 0,5$	$\eta_{t,TEORIE} = 0,3$	$\eta_{t,skutečné} < 0,3$	

Konstruktéři mají snahu vyvíjet a upravovat tepelné stroje tak, aby se přiblížili Carnotovu cyklu.
Tento proces nazýváme CARNOTIZACE.

1...90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetické přenosy pro Ith práce

PŘÍKLADY CARNOTOVA CYKLU

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

TROPICKÁ CYKLÓNA

1...90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetické přenosy pro Ith práce

PŘÍKLADY CARNOTOVA CYKLU

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

TEPELNÉ TRUBICE

1...90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100...250

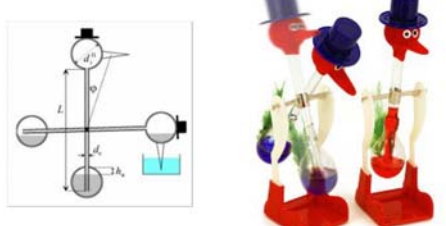

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

PŘÍKLADY CARNOTOVA CYKLU
VĚČNĚ PLÍČÍ PTÁK

<http://www.dealextreme.com/p/novelty-dippy-drinking-bird-29233>

1 ... 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

OBRÁCENÝ TEPELNÝ CYKLUS

Chladicí zařízení

- **Potřebuje dodávat práci = kompresor s elektromotorem**
- **Užitek = chladicí výkon**
- **Odváděné teplo**

1 ... 100 101 102 103 104 105 106 107 108 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

OBRÁCENÝ TEPELNÝ CYKLUS

Tepelné čerpadlo

- **Potřebuje dodávat práci = kompresor s elektromotorem**
- **Užitek = dodávané teplo**
- **Zdroj tepla = chladný zásobník**

1 ... 100 101 102 103 104 105 106 107 108 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Asistent-energetik@přijevni.fme.vutbr.cz

OBRÁCENÝ CARNOTŮV CYKLUS

Slouží k porovnávání obrácených cyklů chladicích zařízení a tepelných čerpadel

Předávané teplo a práce cyklu

$$q_H = a_H = \int_1^2 p dv = \int_1^2 rT_H \frac{dv}{v} = rT_H \ln \frac{v_1}{v_2}$$

$$q_C = a_C = \int_3^4 p dv = \int_3^4 rT_C \frac{dv}{v} = rT_C \ln \frac{v_3}{v_4}$$

$$|a_0| = |q_H| - q_C = rT_H \ln \frac{v_1}{v_2} - rT_C \ln \frac{v_3}{v_4}$$

Pro 1 kg

Chladicí faktor ϵ_{ch} - Koefficient znásobení COP (Coefficient of performance) pro chladicí zařízení

$$\epsilon_{ch} = \frac{q_C}{a_0} = \frac{q_C}{|q_H| - q_C}$$

Carnot $\epsilon_{chC} = \frac{T_C}{T_H - T_C}$

COP pro tepelná čerpadla (topný faktor ϵ_{top})

$$\epsilon_i = \frac{|q_H|}{a_0} = \frac{|q_H|}{|q_H| - q_C}$$

Carnot $\epsilon_{iC} = \frac{T_H}{T_H - T_C}$

1 ... 100 101 102 103 104 105 106 107 108 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Asistent-energetik@přijevni.fme.vutbr.cz

OBRÁCENÝ CARNOTŮV CYKLUS

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$\eta_i = \frac{A_0}{Q_H} = 1 - \frac{T_C}{T_H}$$

$$\eta_{iC} = \frac{A_0}{Q_H} = 1 - \frac{T_C}{T_H} = 1 - \frac{T_3}{T_1}$$

1 ... 100 101 102 103 104 105 106 107 108 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Asistent-energetik@přijevni.fme.vutbr.cz

EFEKTIVITA CYKLŮ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

efektivita = proč zařízení konstruují co za to platím

Motory, turbíny $\eta_i = \frac{A_0}{Q_H} = 1 - \frac{|Q_C|}{Q_H}$ $\eta_{iC} = 1 - \frac{T_C}{T_H}$ Termická účinnost (0-1) Obvykle pod 0,5

Chladicí zařízení $\epsilon_{ch} = \frac{|Q_C|}{A_0}$ $\epsilon_{chC} = \frac{T_C}{T_H - T_C}$ Chladicí faktor Koefficient znásobení COP - Coefficient of performance Obvykle 4 a více

Tepelná čerpadla $\epsilon_i = \frac{Q_H}{A_0}$ $\epsilon_{iC} = \frac{T_H}{T_H - T_C}$ Topný faktor Koefficient znásobení COP - Coefficient of performance Obvykle 4 a více

1 ... 100 101 102 103 104 105 106 107 108 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetická příprava pro Ith práci

SMĚR PRŮBĚHU CYKLU

1 ... 100 101 102 103 104 105 106 107 108 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetická příprava pro Ith práci

CARNOTOVA POROVNÁVACÍ ÚČINNOST

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$\eta_{CP} = \frac{\eta_t}{\eta_{TC}} = \frac{1 - \frac{|Q_C|}{Q_H}}{1 - \frac{T_C}{T_H}}$$

V případě Carnova cyklu $\eta_{CP} = 1$ $1 - \frac{|Q_C|}{Q_H} = 1 - \frac{T_C}{T_H}$

Vyjadřuje o kolik je cyklus méně účinnější než Carnotův cyklus

Tepelný stroj je tím dokonalejší, čím bude menší rozdíl do účinnosti Carnotova cyklu

1 ... 100 101 102 103 104 105 106 107 108 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetická příprava pro Ith práci

NEVRATNÝ CARNOTŮV CYKLUS

Zavedeme dva nevratné děje do přímého Carnotova cyklu:

- Přenos tepla do Carnotova cyklu při izotermickém ději 1* - 2*
Teplu se přenáší z místa o teplotě vyšší do místa o teplotě nižší $\Rightarrow T_H > T_H^*$
- Přenos tepla z Carnotova cyklu při izotermickém ději 3* - 4*
Teplu se přenáší z místa o teplotě vyšší do místa o teplotě nižší $\Rightarrow T_C < T_C^*$

Snižování teploty T_H a zvyšování teploty T_C způsobuje zmenšování termické účinnosti (termickou účinnost zmenšují i další nevratné děje).

Termická účinnost nevratného Carnotova cyklu je menší, než termická účinnost vratného Carnotova cyklu a platí vztah

$$\eta_{TC}^* = 1 - \frac{T_C^*}{T_H^*} < 1 - \frac{T_C}{T_H} = \eta_{TC}$$

1 ... 100 101 102 103 104 105 106 107 108 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetika-připraveni-pro-10h-prace

NEVRATNÝ CARNOTŮV CYKLUS
 vratný   NEvratný

$$\eta_{iC} = 1 - \frac{T_C'}{T_H} < 1 - \frac{T_C}{T_H} = \eta_{iC}$$

1 ... 109 | 110 111 112 113 114 115 116 117 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetika-připraveni-pro-10h-prace

II. ZÁKON TERMODYNAMIKY

© The McGraw-Hill Companies, Inc., 1991

1 ... 109 110 | 111 112 113 114 115 116 117 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetika-připraveni-pro-10h-prace

SLOVNÍ FORMY II. ZÁKONA TERMODYNAMIKY

- Neexistuje perpetuum mobile 2. druhu
- Nelze získávat ze soustavy neživých látek práci tím, že ji ochlazujeme pod teplotu nejjednodušší látky v okolí (Kelvin)
- Teplo nemůže samovolně přecházet z tělesa o teplotě nižší na těleso o teplotě vyšší (Clausius)
- Nelze sestavit periodicky pracující stroj, který by odebíral teplo ze zásobníku a konal tomuto teplu ekvivalentní práci ⇒ Nutné 2 zásobníky tepla (Kelvin - Planck)
- Ideální oběh s největší účinností mezi dvěma teplotami je Carnotův oběh. Maximální účinnost tohoto oběhu závisí jen na teplotě a nezávisí na pracovní látce. Skládá se ze dvou izoterm a dvou adiabat.

William Kelvin
 (1824-1907)

Rudolf Calusius
 (1822-1888)

Sadi Carnot
 (1796-1832)

1 ... 109 110 111 | 112 113 114 115 116 117 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-lh-práci

II. ZÁKON TERMODYNAMIKY PRO DĚJE

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Odvození z Clausiova integrálu $\oint \frac{dq}{T} \leq 0 \Rightarrow \oint \frac{dq}{T} \leq \oint ds$

kde $0 = \oint ds$

II. zákon termodynamiky pro děje, kde dQ je teplo předávané při daném ději mezi soustavou a okolím

$dS \geq \frac{dQ}{T} \quad ds \geq \frac{dq}{T}$

II. zákon termodynamiky pro děje v tepelně izolované soustavě kde teplo předávané mezi soustavou a okolím je nulové $\Rightarrow dQ = 0$

$dS \geq 0 \quad ds \geq 0$

Princip vzrůstu entropie Tepelná smrt vesmíru

1 ... 109 110 111 112 113 114 115 116 117 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-lh-práci

II. ZTD

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Horký zásobník $T_H = T_1$

Pracovní cyklus Motor $\rightarrow +A$

Chladný zásobník $T_C = T_2$

~~Horký zásobník $T_H = T_1$~~

~~Pracovní cyklus Motor $\rightarrow +A$~~

~~Chladný zásobník $T_C = T_2$~~

1 ... 109 110 111 112 113 114 115 116 117 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-lh-práci

II. ZTD

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Horký zásobník $T_H = T_1$

Pracovní cyklus Chladicí zařízení $\leftarrow -A_c$

Chladný zásobník $T_C = T_2$

Horký zásobník $T_H = T_1$

Pracovní cyklus Tepelné čerpadlo $\leftarrow -A_c$

Chladný zásobník $T_C = T_2$

~~Horký zásobník $T_H = T_1$~~

~~Pracovní cyklus Tepelné čerpadlo $\leftarrow -A_c$~~

~~Chladný zásobník $T_C = T_2$~~

1 ... 109 110 111 112 113 114 115 116 117 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

II. ZTD INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 ... 109 110 111 112 113 114 115 116 117 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

PERPETUUM MOBILE INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Prvního druhu:

- Dělá práci větší než přivedené teplo
- Vstupy nejsou rovny výstupům
- Porušuje I. Zákon termodynamiky

Druhého druhu:

- Dělá práci rovnou přivedenému teplu
- Chybí chladný zásobník (ochlazení až na absolutní nulu)
- Porušuje II. zákon termodynamiky

1 ... 109 110 111 112 113 114 115 116 117 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

PERPETUUM MOBILE INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Perpetuum mobile prvního druhu   Perpetuum mobile druhého druhu   Reálný stroj

1 ... 109 110 111 112 113 114 115 116 117 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolvent-energetik-připraven-pro-10h-prace

KVALITA ENERGIE

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 ... 118 119 120 121 122 123 124 125 126 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolvent-energetik-připraven-pro-10h-prace

EXERGETICKÁ ÚČINNOST

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

II. zákon termodynamiky říká:
Nelze získávat ze soustavy neživých látek práci tím, že ji ochlazujeme pod teplotu T_{∞} nejjednodušší látky v okolí.

Exergie E [J], měrná exergie e [J.kg⁻¹]
je využitelná část energie ve formě tepla

Anergie B [J], měrná anergie b [J.kg⁻¹]
je nevyužitelná část energie a platí:
 $q_{12} = e_{12} + b_{12}$

Exergetická účinnost přímých cyklů je dána vztahem
 $\eta_e = \frac{a_p}{e_H}$

$\eta_e > \eta_t$, Carnotův cyklus může mít až $\eta_e=1$
 η_e lépe vyjadřuje využití zařízení než η_t
 η_e vyžaduje oproti η_t navíc znalost T_{∞}
 η_e vyjadřuje ale stejnou skutečnost, jako η_t

1 ... 118 119 120 121 122 123 124 125 126 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolvent-energetik-připraven-pro-10h-prace

VYUŽITÍ TEPELNÉ ENERGIE

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$e = \left(1 - \frac{T_{\infty}}{T_H}\right) q_H$$

$$\dot{E} = \left(1 - \frac{T_{\infty}}{T_H}\right) \dot{Q}_H$$

1 ... 118 119 120 121 122 123 124 125 126 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent energetického přípravku pro 114 práce

III. ZÁKON TERMODYNAMIKY

Nernstův tepelný teorem (1906)
 Změna entropie čistých látek se s klesající teplotou blíží k nule.

Planck (1912)
 Absolutní entropie každé kondenzované chemicky čisté látky má při 0 K nulovou hodnotu.

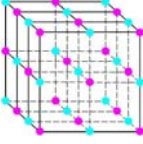
Matematický zápis: $\lim_{T \rightarrow 0} S = 0$

Pozn.: Ukázalo se, že to platí jen pro krystalické čisté látky a nikoliv pro amorfní látky nebo slitiny. Krystalické látky mají totiž atomy uspořádané, a proto jejich entropie může být menší nebo až nulová.

III. ZÁKON TERMODYNAMIKY
 Entropie čistých krystalických látek při 0 K je nulová.

Pozn.: V praxi bývá $S = 0$ při $t = 0 \text{ }^\circ\text{C}$ a pro $t < 0 \text{ }^\circ\text{C}$ je $S < 0$.

Pozn.: Konečným počtem dějů nelze dosáhnout 0 K. V roce 1990 bylo dosaženo 8.10^{-10} K.

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent energetického přípravku pro 114 práce

TŘI ZÁKONY TERMODYNAMIKY

„Není možné zvítězit, je možné pouze dosáhnout nerozhodného výsledku.
 Nerozhodného výsledku lze dosáhnout jedině za předpokladu absolutní nuly.
 Není možné dosáhnout absolutní nuly.“

Walther Hermann Nernst (1864 - 1941)

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent energetického přípravku pro 114 práce

IDEÁLNÍ 1-STUPŇOVÉ KOMPRESORY

Ideální 1-stupňové kompresory jsou:

- Rotační kompresory
- Pístové kompresory bez škodného prostoru

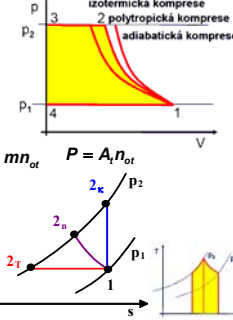
Práce kompresoru

$$A_0 = A_{12} + A_{23} + A_{34} + A_{41} = A_{112}$$

Příkon P [W] je funkcí $\dot{V}$ [m³.s⁻¹] $\dot{V} = V n_{ot}$ $\dot{m} = m n_{ot}$ $P = A_1 n_{ot}$

Pro adiabatický děj $P = \frac{\kappa}{\kappa - 1} p_1 \dot{V}_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1} \right)^{\frac{\kappa - 1}{\kappa}} \right]$

Pro polytropický děj $P = \frac{n}{n - 1} p_1 \dot{V}_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1} \right)^{\frac{n - 1}{n}} \right]$

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Asistent-energetik připravuje pro tih práce

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

PRINCIP ČINNOSTI SKUTEČNÉHO PÍSTOVÉHO KOMPRESORU

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kompresory se škodným prostorem

$\epsilon_0 = V_3/V_2$ poměrná velikost škodného prostoru
 $V_2 = V_1 - V_3$ zdvihový objem
 $V_{41} = V_4 - V_1$ nasávaný objem ($V_{41} < V_2$)

Objemová účinnost

$$\eta_o = \frac{V_{41}}{V_2} = \frac{V_2(1 + \epsilon_0) - V_4}{V_2} = 1 + \epsilon_0 - \frac{V_4}{V_2}$$

$$\frac{V_4}{V_3} = \frac{V_4}{\epsilon_0 V_2} = \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{1/n} \quad \frac{V_4}{V_2} = \epsilon_0 \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{1/n}$$

$$\eta_o = 1 - \epsilon_0 \left[\left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{1/n} - 1\right] \quad \eta_o \text{ klesá s rostoucím tlakovým poměrem } p_2/p_1$$

1 ... 118 119 120 121 122 123 124 125 126 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Asistent-energetik připravuje pro tih práce

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

KOMPRESORY SE ŠKODNÝM PROSTOREM

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Teoretický příkon kompresoru při polytropické kompresi a expanzi

$$P = \frac{n}{n-1} p_1 \dot{V}_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{n-1}{n}} \right] - \frac{n}{n-1} p_2 \dot{V}_2 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{n-1}{n}} \right]$$

$$P = \frac{n}{n-1} p_1 \dot{V}_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{n-1}{n}} \right]$$

Teplota po kompresi (z rovnice polytropy)

$$T_2 = T_1 \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{n-1}{n}} \quad \left(\frac{p_2}{p_1}\right)_{max} = \left(\frac{T_{2,max}}{T_1}\right)^{\frac{n}{n-1}} = \epsilon_{p,max}$$

- Z důvodu vysoké teploty po kompresi pro dané mazivo (mezí hodnoty pro kvalitní mazivo bývají 180 až 200 °C pozor nebezpečí vzplanutí oleje)
- Z důvodu klesající objemové účinnosti při vyšších tlakových poměrech p_2/p_1

VOLÍME VÍCESTUPŇOVOU KOMPRESI

1 ... 118 119 120 121 122 123 124 125 126 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Asistent-energetik připravuje pro tih práce

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

2-STUPŇOVÁ KOMPRESI

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Teoretický příkon pro oba stupně

$$P = \frac{n}{n-1} \dot{m} r T_1 \left[1 - \left(\frac{p_x}{p_1}\right)^{\frac{n-1}{n}} \right] + \frac{n}{n-1} \dot{m} r T_{1x} \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_x}\right)^{\frac{n-1}{n}} \right]$$

1 ... 118 119 120 121 122 123 124 125 126 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik přípraven pro Ith práce

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

z-STUPŇOVÁ KOMPRESIE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$Z = \left(\frac{p_x}{p_1}\right)^{\frac{n-1}{n}} + \left(\frac{p_2}{p_x}\right)^{\frac{n-1}{n}}$$

Zavedeme substituci $m = (n-1)/n$, derivujeme Z dle p_x a derivaci položíme rovnou nule

$$\frac{m p_x^{m-1}}{p_1^m} - \frac{m p_2^m}{p_x^{m-1}} = 0 \Rightarrow p_x^{2m} = p_1^m p_2^m$$

$$p_x = \sqrt{p_1 p_2}$$

Optimální tlakový poměr $\epsilon_P = \frac{p_x}{p_1} = \frac{p_2}{p_x} = \sqrt{\frac{p_2}{p_1}}$

z-STUPŇOVÁ KOMPRESIE - Tlakový poměr má být ve všech stupních stejný $\epsilon_p = \frac{p_x}{p_1} = \sqrt[n]{\frac{P_{KONEČNÝ}}{P_{ZAČNÍ}}}$

1 ... 127 | 128 129 130 131 132 133 134 135 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik přípraven pro Ith práce

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

z-STUPŇOVÁ KOMPRESIE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Stanovení kompresního poměru $\left(\frac{p_2}{p_1}\right)_{max} = \left(\frac{T_{2,max}}{T_1}\right)^{\frac{n}{n-1}} = \epsilon_{P,max}$

Stanovení počtu stupňů $Z' = \frac{\log \frac{p_2}{p_1}}{\log \epsilon_{P,max}}$ Z' zaokrouhlíme nahoru a dostaneme z

Vypočítáme skutečný kompresní poměr $\epsilon_p = z \sqrt[\frac{p_2}{p_1}]$

Vypočítáme skutečný příkon kompresoru $P = \sum \dot{m} \cdot a_i = \frac{n}{n-1} p \cdot \dot{V} \cdot \left[\epsilon_p^{\frac{n-1}{n}} - 1 \right] \cdot Z$

1 ... 127 128 | 129 130 131 132 133 134 135 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik přípraven pro Ith práce

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

DIAGRAM SKUTEČNÉHO KOMPRESORU

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tlakové diagramy skutečných pístových kompresorů lze získat snímaním tlaku ve válci a snímaním úhlu pootočení klikové hřídele (přečítává se na objem plynu ve válci).

1 ... 127 128 129 | 130 131 132 133 134 135 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

ABSOLUTNĚ ENERGETICKĚ PŘÍPRAVENÍ PRO ICH PRÁCI

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

OTTŮV CYKLUS

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ve vzorcích pro termickou účinnost

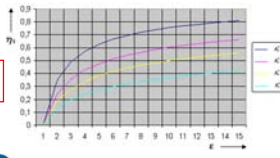
- pokrátime zlomek teplotou T_2
- 1. člen čitatele vynásobíme T_3/T_3

$$\eta_t = 1 - \frac{T_4 - T_1}{T_3 - T_2} = 1 - \frac{T_4 T_3 / T_2 - T_1 T_3 / T_2}{T_3 T_2 / T_2 - T_1 T_2 / T_2}$$

$T_2/T_2 = T_3/T_3$, viz důkaz: $\frac{T_1}{T_2} = \left(\frac{V_2}{V_1}\right)^{\kappa-1} = \left(\frac{V_3}{V_4}\right)^{\kappa-1} = \frac{T_4}{T_3}$ a pak lze psát

$$\eta_t = 1 - \frac{T_1 \left(\frac{T_3 - T_2}{T_2}\right)}{T_3 - T_2} = 1 - \frac{T_1}{T_2} = 1 - \left(\frac{V_2}{V_1}\right)^{\kappa-1}$$

$\eta_t = 1 - \left(\frac{1}{\epsilon}\right)^{\kappa-1}$

 $\eta_t = f(\kappa, \epsilon)$

η_t lze zvyšovat kompresním poměrem

1 ... 127 128 129 130 131 132 133 134 135 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

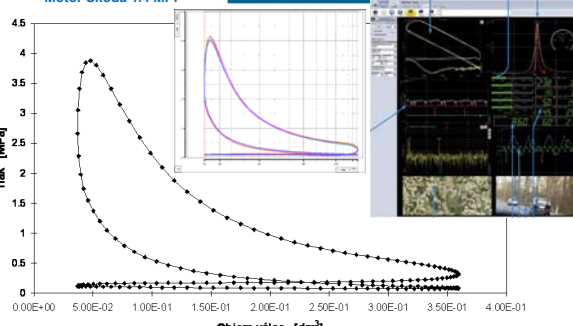
ABSOLUTNĚ ENERGETICKĚ PŘÍPRAVENÍ PRO ICH PRÁCI

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

SKUTEČNÉ CYKLY SPALOVACÍCH MOTORŮ

Motor Škoda 1.4 MPI

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 ... 127 128 129 130 131 132 133 134 135 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

ABSOLUTNĚ ENERGETICKĚ PŘÍPRAVENÍ PRO ICH PRÁCI

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

CYKLY PLYNOVÝCH TURBÍN

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Plynové turbíny se používají pro větší výkony. Rozlišujeme:

- Plynové turbíny se spalováním za konstantního tlaku nahrazované Braytonovým cyklem
George Brayton (1830 - 1892) americký strojní inženýr
- Plynové turbíny se spalováním za konstantního objemu nahrazované Humphreyovým cyklem

Mikroturbína

1 ... 127 128 129 130 131 132 133 134 135 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-řpraveni-pro-ih-praca

BRAYTONŮV CYKLUS
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Adiabatický kompresor (2) → p-konst. → Adiabatická turbína (3) → p-konst. → (4) → A₀ = A₁ - |A₄|

1 ... 136 137 138 139 140 141 142 143 144 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-řpraveni-pro-ih-praca

BRAYTONŮV CYKLUS
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$Q_H = mc_p (T_3 - T_2)$
 $Q_C = mc_p (T_1 - T_4)$

Kompresní poměr $\epsilon = V_1 / V_2$
 Tlakový poměr $\epsilon_p = p_2 / p_1$
 Stupeň plnění $\varphi = V_3 / V_2$

$\eta_t = 1 - \frac{|Q_C|}{Q_H} = 1 - \frac{mc_p (T_4 - T_1)}{mc_p (T_3 - T_2)} = 1 - \frac{T_1}{T_2} \left(\frac{T_4 - T_1}{T_3 - T_1} \right)$

$\eta_t = 1 - \frac{T_1}{T_2} = 1 - \left(\frac{p_1}{p_2} \right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}} = 1 - (\epsilon_p)^{\frac{1-\kappa}{\kappa}} = 1 - \left(\frac{1}{\epsilon} \right)^{\kappa-1}$

$\eta_t = 1 - (\epsilon_p)^{\frac{1-\kappa}{\kappa}}$ **$\eta_t = f(\kappa, \epsilon_p)$**

1 ... 136 137 138 139 140 141 142 143 144 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-řpraveni-pro-ih-praca

BRAYTONŮV CYKLUS - ÚČINNOST
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Typický tlakový poměr pro plynové turbíny

Tlakový poměr v praxi mezi 5 až 20, jsme omezeni maximální teplotou cca $T_{max} = 1600$ K

pro max A_0 $\epsilon_p = \left(\frac{T_{max}}{T_{min}} \right)^{\frac{\kappa}{2\kappa-2}}$

1 ... 136 137 138 139 140 141 142 143 144 ... 250

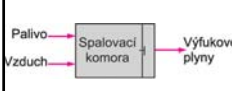
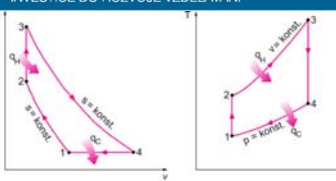
StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik-připraveno-pro-13h-prace

HUMPHREYŮV CYKLUS

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kompresní poměr $\epsilon = V_1 / V_2$ $Q_c = mc_p (T_1 - T_4)$ $Q_H = mc_v (T_3 - T_2)$

Stupeň zvýšení tlaku $\Psi = p_3 / p_2$

$\eta_t = 1 - \frac{|Q_c|}{Q_H} = 1 - \frac{mc_p (T_4 - T_1)}{mc_v (T_3 - T_2)} = \dots = 1 - \frac{\kappa (\Psi^{\frac{1}{\kappa}} - 1)}{\epsilon^{\kappa-1} (\Psi - 1)}$ **$\eta_t = f(\kappa, \epsilon, \Psi)$**

Se stejným kompresorem lze při izochorickém přívodu tepla dosáhnout vyšší teplotu T_3 než u Braytonova cyklu a následně větší práci cyklu.

1 ... 136 137 138 139 | 140 141 142 143 144 ... 250

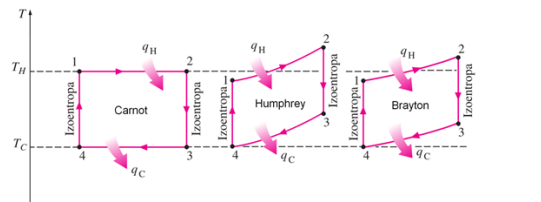
StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik-připraveno-pro-13h-prace

POROVNÁNÍ CYKLU PLYNOVÝCH TURBÍN S CARNOTOVÝM CYKLEM

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Humphreyův cyklus** má při stejném ϵ větší η_t než Braytonův cyklus, ale vyžaduje složitější zařízení a prakticky se nepoužívá.
- Carnotův cyklus** má při stejných extrémních teplotách vždy největší termickou účinnost η_t .

1 ... 136 137 138 139 | 140 | 141 142 143 144 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik-připraveno-pro-13h-prace

IDEÁLNÍ PLYN

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zjednodušující předpoklady:

- Molekuly mají stejnou hmotnost, kulový tvar a stejný poloměr
- Objem molekul je zanedbatelný vůči celkovému objemu plynu
- Povrch molekul je dokonale hladký a molekuly jsou dokonale pružné
- Mezi srážkami na sebe molekuly silově nepůsobí (konají rovnoměrný přímočarý pohyb)
- Vnitřní energie U je pouze funkcí teploty **$U=f(T)$**

Reálný plyn se chová téměř jako ideální v případě dostatečně vysokých teplot a nízkých tlaků tj. model je platný přibližně pro řídké plyny za normálních termodynamických podmínek

Kompresní faktor

$Z = \frac{pV_m}{R_m T} = \frac{pv}{rT}$

Ideální plyn $Z = 1$

Realný plyn $Z \begin{cases} > 1 \\ = 1 \\ < 1 \end{cases}$

1 ... 136 137 138 139 | 140 | 141 142 143 144 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraven-pro-lh-práci

KOMPRESNÍ FAKTOR

$$Z = \frac{pV_m}{R_m T} = \frac{pv}{rT}$$

$$\lim_{p \rightarrow 0} Z = 1$$

Redukované veličiny

$$p_R = \frac{p}{p_{kr}} \quad T_R = \frac{T}{T_{kr}}$$

Kritický bod je bod na fázovém diagramu, který zakončuje křivku vypařování. Tento bod určuje **kritický stav látky**. Stavové veličiny p_{cr} , T_{cr} a V_{cr} v tomto bodě se nazývají **kritický tlak**, **kritická teplota** a **kritický objem**. Plyn, který má teplotu vyšší než je kritická teplota, nelze žádným stlačením zkapalnit.

1 ... 136 137 138 139 140 141 142 | 143 144 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraven-pro-lh-práci

TERMODYNAMICKÉ PLOCHY PLYNŮ V SOŘADNICÍCH p-v-T

- Rovnice ideálních plynů** - neuvažují fázovou přeměnu
- Rovnice van der Waalse** - uvažují fázovou přeměnu, ale nepřesně (vyskytují se zde i záporné tlaky)
- Rovnice reálných látek** - jsou přesné (pevná fáze je hustší než kapalná)
- Rovnice pro H₂O** - jsou nejpřesnější, jelikož H₂O je nejpoužívanější (pevná fáze je řidší, než kapalná)

1 ... 136 137 138 139 140 141 142 143 | 144 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraven-pro-lh-práci

SMĚS VZDUCHU A PALIVA A VÝFUKOVÉ PLYNY JAKO REÁLNÝ PLYN

```

    Procedure CpKoefficient(fi,psi,y,d,g,T:double;var
    rp1,rp2:double;var ac:matcp);
    {procedura pro vypocet koeficientu polynomu vypoctu Cp
    fi ..... -1/faměla (smesovací pomer)
    psi ..... mol. pomer N/O vzduchu
    y ..... mol. pomer H/C paliva
    d ..... merna vlhkost vzduchu
    g ..... mol. pomer obsahu residui v cerstve smesi
    t ..... teplota vyfukovych plynu [K]
    (nutne pro bohate smesi- vliv obsahu CO)

    rp1 ..... plynova konstanta cerstve smesi [kJ/kg/K]
    rp2 ..... plynova konstanta spalín [kJ/kg/K]
    ac ..... koeficienty polynomu pro vypocet cp [kJ/kg/K]
    Function Fcp(t:double;x:integer):double; {vypocet merneho
    tepka Cp}
    Begin
    T:=t/1000.0;
    cp:=*(ac[6,k]+**ac[7,k]);
    cp:=*(ac[5,k]+cp);
    cp:=*(ac[4,k]+cp);
    cp:=*(ac[3,k]+cp);
    cp:=*(ac[2,k]+cp);
    cp:=*(ac[1,k]+cp);
    Result := (ac[0,k]+cp);
    End;
    
```

$r_{směs} = 274,7 \text{ J/kgK} \quad \kappa = 1,321$
 $r_{spalín} = 289,1 \text{ J/kgK} \quad \kappa = 1,277$

1 ... 136 137 138 139 140 141 142 143 144 | ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-lh-práci

ZMĚNY SKUPENSTVÍ

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

plyn, pevná látka, kapalina

sublimace, desublimace, vypařování var, kapalnění, tuhnutí, tání

1 ... 143 146 147 148 149 150 151 152 153 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-lh-práci

OHŘEV LÁTKY PŘI KONSTANTNÍM TLAKU

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Izobarické vypařování je také izotermické

‘ Sytá kapalina
 ” Sytá pára
 Suchost páry

$$x = \frac{m'}{m}$$

Vlhkost páry

$$y = \frac{m'}{m} = \frac{m - m''}{m}$$

$$y = 1 - x$$

1 ... 145 146 147 148 149 150 151 152 153 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-lh-práci

t_{23} T_{23} TEPLOTA VARU

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Teplota varu - je funkcí tlaku

Papinův hrnec

Var ve velkých nadmořských výškách

$h = 8000 \text{ m}$
 $p = p_N/3 = 34 \text{ kPa}$
 $T_{23} = 70 \text{ °C}$

1 ... 145 146 147 148 149 150 151 152 153 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveno-pro-10h-prace

p-T DIAGRAM

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$p_k = 22,06 \text{ MPa}$ $t_k = 373,95 \text{ °C}$ $v_k = 0,003106 \text{ m}^3/\text{kg}$

1 ... 145 146 147 148 149 150 151 152 153 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveno-pro-10h-prace

ANOMÁLIE VODY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Roste-li teplota kapaliny, její hustota se zmenšuje
- To ovšem neplatí pro vodu při teplotě od 0°C do 4°C.**
- Tuto výjimku nazýváme **TEPLOTNÍ ANOMÁLIE VODY**
  - Největší hustotu má voda o teplotě 4 °C (přesně 3,98 °C)
    - Ve velkých rybnících a jezerech má voda u dna tuto teplotu v zimě i v létě
    - Umožňuje proto rybám i dalším vodním živočichům přežít mrazy i horka

Rybník v létě   Rybník v zimě

1 ... 145 146 147 148 149 150 151 152 153 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveno-pro-10h-prace

POUŽITÍ TABULEK A DIAGRAMŮ

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Stavové rovnice par jsou složité proto se používají se **tabulky a diagramy**.

Používané parní tabulky	Používané parní diagramy
<ul style="list-style-type: none"> Syté páry a syté kapaliny (mapují jen hodnoty 'a') Přehřáté páry (mapují plochu přehřáté páry) 	<ul style="list-style-type: none"> p-v diagram T-s diagram h-s diagram ale i p-t, p-h, T-h diagram aj.

VÝCHOZÍ VELIČINY pro konstrukci tabulek a diagramů:

- Naměřené veličiny **p-T-v** (včetně stavů syté kapaliny a syté páry)
- Naměřená závislost $c_p = f(T, p)$ včetně l_{23}

CÍLOVÉ VELIČINY pro p-T: v, h, u, s

1 ... 145 146 147 148 149 150 151 152 153 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolvent-energetické přípravy pro I. rok práce

STAVOVÉ (ENERGETICKÉ) VELIČINY MOKRÉ PÁRY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vychází se ze syté kapaliny (1 apostrof ') a syté páry (2 apostrofy ")

Veličiny V, H, U, S jsou aditivní a platí:

$$V_x = V' + V'' \quad H_x = H' + H'' \quad U_x = U' + U'' \quad S_x = S' + S''$$

$$mV_x = m'v' + m''v'' \Rightarrow v_x = \frac{m'}{m}v' + \frac{m''}{m}v'' = (1-x)v' + xv''$$

Po úpravách platí:

$$v_x = v' + x(v'' - v')$$

$$h_x = h' + x(h'' - h')$$

$$u_x = u' + x(u'' - u')$$

$$s_x = s' + x(s'' - s')$$

Stavy mokré páry lze snadno a přesně počítat z tabulek syté kapaliny a syté páry, které nejsou rozsáhlé, jelikož mapují jen hodnoty ' a ". Používají se přitom:

- Uvedené rovnice přímek
- Interpolace v tabulkách

1...145 146 147 148 149 150 151 152 153...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolvent-energetické přípravy pro I. rok práce

p-v DIAGRAM PÁRY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$x=0$ dolní mezní křivka
se stavy syté kapaliny označované jedním apostrofem '

$x=1$ horní mezní křivka
se stavy syté páry označované dvěma apostrofy ''

Mokrý pára je směs syté kapaliny a syté páry

Izobarický var a-b je také děj izotermický

1...145 146 147 148 149 150 151 152 153...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolvent-energetické přípravy pro I. rok práce

T-s DIAGRAM PÁRY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Izobary v oblasti mokré páry jsou rovnoběžné.

V místě, kde jsou izotermny rovnoběžné s izoentalpami, je možné použít stavovou rovnici ideálního plynu.

Plocha pod izobarou a-b je měrné výparné teplo l_{23} [$J \cdot kg^{-1}$]

- mění se s teplotou
- pro T_{kr} je nulové

1...145 146 147 148 149 150 151 152 153...250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

h-s DIAGRAM PÁRY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Izobary v oblasti mokré páry nejsou rovnoběžné.

V místě, kde jsou izotermny rovnoběžné s izoentalpami, je možné použít stavovou rovnici ideálního plynu.

Pro H₂O se v používá pouze výřez diagramu (část vlevo nahore není užitečná), mokrá pára se počítá z tab. syté páry a kapaliny

1 ... 154 155 156 157 158 159 160 161 162 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

VODNÍ PÁRA = REALNÝ PLYN

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vodní pára je reálný plyn ve stavu blízkém zkvalnění.

1 ... 154 155 156 157 158 159 160 161 162 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

VÝPOČTY S VODNÍ PÁROU

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

~~Ideální plyn:~~

1. Stavová rovnice
2. Vztahy mezi p, V, T
3. I. Zákon termodynamiky
4. II. Zákon termodynamiky

Vodní pára (reálný plyn):

1. Tabulky syté kapaliny a syté
2. Diagram h-s vodní páry
3. I. Zákon termodynamiky
 $q_{12} = \Delta u_{12} + a_{12}$ $q_{12} = \Delta h_{12} + a_{12}$
4. II. Zákon termodynamiky
 $\Delta s_{12} = q_{12} / T$
5. Definiční vztah entalpie
 $h = u + p \cdot v$
6. Musíme počítat v měrných veličinách: v, h, u, s, a, a_t až výsledky přepočítáme na V, H, U, S, A, A_t

1 ... 154 155 156 157 158 159 160 161 162 ... 250

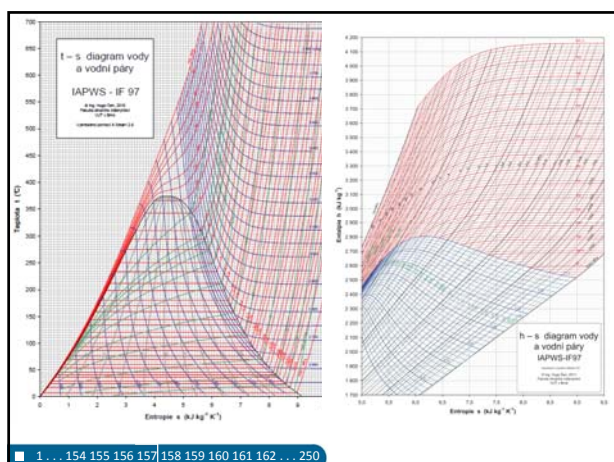

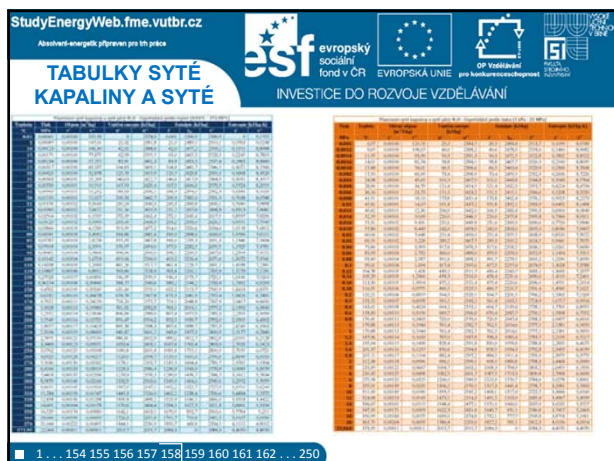

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ŘEŠENÍ STAVŮ VODNÍ PÁRY NA POČÍTAČÍCH

Výpočtové rutiny IAPWS (jsou psané ve Fortranu - lze je přepsat do svých programů, nejsou však ošetřené vůči omylům při zadávání - počítají pak nesmyslné hodnoty)
Interaktivní grafický software (slouží k výpočtům stavů a základních termodynamických dějů vodní páry, pracuje na principu interpolace, lze jej rozšířit pro výpočty jiných látek)

1 ... 154 155 156 157 158 159 160 161 162 ... 250

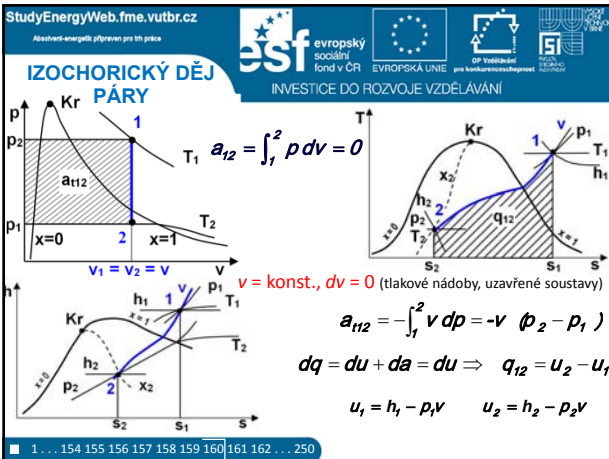

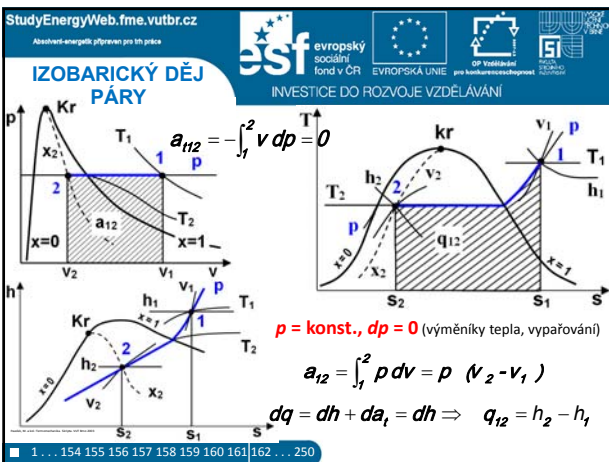

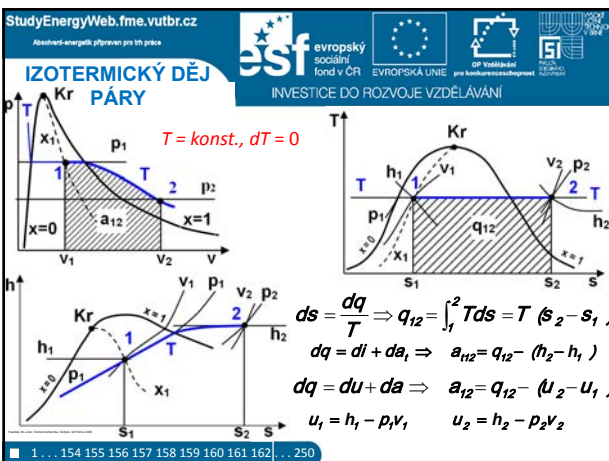

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetické přenosy pro ICh práce

IZOENTROPICKÝ DĚJ PÁRY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$q_{12} = 0$

$ds = 0, dq = 0$, adiabatický děj bez tření je vratný izoentropický děj (teoretické řešení komprese, expanze)

$dq = dh + da_1 \Rightarrow a_{h12} = -(h_2 - h_1)$

$dq = du + da \Rightarrow a_{u12} = -(u_2 - u_1)$

$u_1 = h_1 - p_1 v_1 \quad u_2 = h_2 - p_2 v_2$

$s_1 = s_2 = s$

1 ... 163 164 165 166 167 168 169 170 171 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetické přenosy pro ICh práce

ADIABATICKÝ DĚJ PÁRY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$dq_{0K} = 0, q_{TT} > 0$, adiabatický děj se třením je nevratný děj ($s_2^* > s_1$)

$q_{12}^* = q_{TT}^*$ ⇒ plocha pod křivkou 1-2*

Termodynamická účinnost expanze

$\eta_{td-Ex} = \frac{a_{h12}^*}{a_{h12}} = \frac{h_1 - h_2^*}{h_1 - h_2} < 1$

1 ... 163 164 165 166 167 168 169 170 171 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetické přenosy pro ICh práce

IZOENTROPICKÝ DĚJ PÁRY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$h = konst., dh = 0$ je nevratný děj, používá se pro řešení adiabatického ŠKRCENÍ par:

- ve ventilech při regulaci,
- v odpařovacích chladicích zřízeních

Smysl má počáteční a konečný stav.

$H_1 = H_2 \quad h_1 = h_2$

1 ... 163 164 165 166 167 168 169 170 171 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

PARNÍ STROJ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 ... 163 164 165 166 167 168 169 170 171 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

PAROSTROJNÍ ZÁŘIZENÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Parostrojní zařízení (parní turbína s příslušenstvím) se používá v **tepelných a jaderných elektrárnách** pro pohon elektrického generátoru. Jedná se o **velké stacionární turbíny** pro velké výkony, u kterých je pro nás významné i nepatrné zvýšení účinnosti. Pracovní látkou je **H₂O**.

Vlastní **cyklus** je principiálně **nezávislý na zdroji tepla**, kterým může být kotel na pevná (uhlí, biomasa), kapalná či plynná paliva (zemní plyn, bioplyn) nebo jaderný reaktor.

Vynalezena roku **1884** švédem **Charlesem Parsonsem**

1 ... 163 164 165 166 167 168 169 170 171 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

LAVALOVA TURBÍNA

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zakladatel švédské firmy **Alfa Laval AB**
<http://www.alfalaval.com/>

Gustaf de Laval
1875 - 1913

1888
30000 ot/min

1 ... 163 164 165 166 167 168 169 170 171 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetický přenos pro 1 kWh práce

CARNOTŮV CYKLUS V OBLASTI MOKRÉ PÁRY
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$q_H = T_H (s_1 - s_4)$
 $q_C = T_C (s_3 - s_2)$
 $\eta_{tc} = 1 - \frac{T_C}{T_H}$
 $\eta_t = 1 - |q_C|/q_H$

T Turbína
 C Kondenzátor
 NČ Napájecí čerpadlo
 K Kotel
 G Generátor

1 ... 163 164 165 166 167 168 169 | 170 171 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetický přenos pro 1 kWh práce

RANKINEŮV-CLAUSIŮV CYKLUS S PŘEHŘEVEM PÁRY
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$q_H = h_1 - h_5$ $q_C = h_4 - h_2$
 $a_T = h_1 - h_2$ $a_N = v \cdot (p_4 - p_5)$
 $\eta_t = \frac{a_T - |a_N|}{q_H} = \frac{a_0}{q_H} = \frac{(h_1 - h_2) + (h_4 - h_5)}{h_1 - h_5}$

E Ekonomizér
 K Kotel
 P Přehřívák
 1 Ostrá pára 500-550 °C 13-15 MPa

1 ... 163 164 165 166 167 168 169 170 | 171 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetický přenos pro 1 kWh práce

REÁLNÝ RANKINEŮV-CLAUSIŮV CYKLUS
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

(a) Skutečný Rankinův-Clausiusův oběh zahrnující nevratnost dějů a tlakové a tepelné ztráty
(b) Pouze nevratnost dějů v napájecím čerpadle a turbíně

(a) (b)

1 ... 163 164 165 166 167 168 169 170 171 | ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetiké přípravené pro ICH práce

VLIV SNIŽOVÁNÍ TLAKU V KONDENZÁTORU

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 ... 172 173 174 175 176 177 178 179 180 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetiké přípravené pro ICH práce

CHLAZENÍ

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Chlazení lze provádět:

- Chladnější látkou v chladicích (termodynamický děj)
- Pomocí strojního chladicího zařízení kompresorového či ejektorového (tepelný cyklus)
- Pomocí absorpčního chladicího zařízení (tepelný cyklus)
- Dalšími způsoby

Cykly chladicích zařízení
 jsou obrácené, při nichž se práce spotřebovává. Jsou provozovány s chladivem, nejčastěji v oblasti par, kde se využívá teplo fázové přeměny.

Vhodná chladiva: NH₃, CO₂, R134a, 407c, 410a, 600a, (11, 12, 22) ...

1 ... 172 173 174 175 176 177 178 179 180 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetiké přípravené pro ICH práce

KOMPRESOROVÉ CHLADICÍ ZAŘÍZENÍ ODPAŘOVACÍ

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

T_x je teplota ochlazované látky
 T_y je teplota okolního prostředí

Teplo se předává izobaricky (v oblasti páry)
 $dq = dh - v \cdot dp = dh$ a platí:

$q_H = h_3 - h_2$ $q_C = h_1 - h_4 = h_1 - h_3$

ϵ_{ch} - chladicí faktor - ro ideální cyklu chladicích zařízení

$$\epsilon_{ch} = \frac{q_C}{|q_H - q_C|} = \frac{h_1 - h_3}{h_2 - h_1}$$

1 ... 172 173 174 175 176 177 178 179 180 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

KOMPRESOROVÉ TEPELNÉ ČERPADLO ODPAŘOVACÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Může mít stejné uspořádání a stejný cyklus jako chladicí zařízení, ale

- T_x je teplota z nízkopotenciálního zdroje
- T_y je teplota okolního prostředí

Teplu se předává izobaricky (v oblasti páry)
 $dq = dh - v \cdot dp = dh$ a platí:

$$q_H = h_3 - h_2 \quad q_C = h_1 - h_4 = h_1 - h_3$$

ϵ_{top} - topný faktor pro ideální cyklus tepelného čerpadla

$$\epsilon_t = \frac{q_H}{q_H - q_C} = \frac{h_2 - h_3}{h_2 - h_1}$$

1 ... 172 173 174 175 176 177 178 179 180 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

1-ROZMĚRNÉ ADIABATICKÉ PROUDĚNÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Proudění plynů a par

- v potrubích
- ve zužujících se dýzách
- v Lavalových dýzách

vyskytujících se v lopatkových strojích apod. lze považovat za jednorozměrné. Pak nás zajímají jen střední rychlosti proudění v průtokových průřezech.

V této kapitole se zaměříme na proudění bez přenosu tepla, které řešíme jako **adiabatickou expanzi**.

Řešení vychází ze tří rovnic:

- Rovnice kontinuity
- Rovnice pohybové
- Rovnice energetické

1 ... 172 173 174 175 176 177 178 179 180 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ROVNICE KONTINUITY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rozlišujeme proudění

- Laminární
- Turbulentní

Rychlostní profily v kanále

Dynamická mezní vrstva

O laminárním či turbulentním proudění rozhoduje Reynoldsovo číslo.

Rovnice kontinuity pro stlačitelné tekutiny

$$\dot{m} = \frac{S \cdot w}{v} = S \cdot w \cdot \rho = konst.$$

$\dot{m}$ [kg·s ⁻¹]	hmotnostní tok
w [m·s ⁻¹]	střední rychlost
S [m ²]	průřez

1 ... 172 173 174 175 176 177 178 179 180 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt energetik připravili pro tih práce

CELKOVÉ PARAMETRY PROUDU

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Celkové parametry proudu (klidové) jsou parametry stojící tekutiny (adiabaticky zabrzděné tekutiny). Označují se obvykle indexem „0“

Spojená pohybová a energetická rovnice má tvar $-dh = d \frac{w^2}{2}$

Po integraci bude $-(h - h_0) = \frac{w^2 - w_0^2}{2}$

Pro klidovou entalpii platí: $h_0 = h + \frac{w^2}{2}$

Pro klidovou teplotu ideálního plynu platí: $T_0 = T + \frac{w^2}{2c_p}$

Klidový tlak, měrný objem a hustota ideálního plynu vypočteme ze vztahů:

$$\frac{T}{T_0} = \left(\frac{p}{p_0}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}} \quad \frac{p}{p_0} = \left(\frac{v_0}{v}\right)^\kappa \quad \rho_0 = \frac{1}{v_0}$$

1 ... 181 182 183 184 185 186 187 188 189 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt energetik připravili pro tih práce

MĚŘENÍ TEPLoty PROUDU

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$T_C = T_S + \frac{w^2}{2 \cdot c_p}$ $T_D = \frac{w^2}{2 \cdot c_p}$ $T_D = \frac{4 \cdot w^2}{2 \cdot c_p}$

$T_C = T_{S\infty} + \frac{w^2}{2 \cdot c_p}$ $T_S = T_C - 4 \cdot T_{D\infty}$

$T_C = T_i - (1 - \zeta) \cdot \frac{w^2}{2 \cdot c}$

Restituční koeficient 0,8-0,95 určuje se cejchováním a závisí na zabudování a Machově čísle

1 ... 181 182 183 184 185 186 187 188 189 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt energetik připravili pro tih práce

ZUŽUJÍCÍ SE DÝZA

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Spojená pohybová a energetická rovnice má tvar $da_t = -dh = d \frac{w^2}{2}$

Po integraci od průřezu S_1 do průřezu S bude $h_1 - h = \frac{w^2 - w_1^2}{2} \Rightarrow w = \sqrt{2(h_1 - h) + w_1^2}$

Pro $w_1 = 0$ a adiabatický děj ideálního plynu je

$$w = \sqrt{2(h_1 - h)} = \sqrt{2a_1} = \sqrt{\frac{2\kappa}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}} \right]}$$

Rychlost w dosadíme do rovnice kontinuity a dostaneme

$$\dot{m} = \frac{S}{v} \sqrt{\frac{2\kappa}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}} \right]}$$

Do rovnice zavedeme a dostaneme ... $v = v_1 \left(\frac{p_1}{p}\right)^{\frac{1}{\kappa}}$

1 ... 181 182 183 184 185 186 187 188 189 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik přípravení pro Ith práce
 evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ZUŽUJÍCÍ SE DÝZA INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rovnici kontinuity můžeme nyní psát ve tvaru $m = \frac{S}{v_1} \left(\frac{p}{p_1}\right)^{\frac{1}{\kappa}} \sqrt{\frac{2\kappa}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}\right]} = S \psi \sqrt{2 \frac{p_1}{v_1}}$

kde ψ je výtoková funkce, pro kterou platí

$$\psi = \sqrt{\frac{\kappa}{\kappa-1} \left[\left(\frac{p}{p_1}\right)^{\frac{2}{\kappa}} - \left(\frac{p}{p_1}\right)^{\frac{\kappa+1}{\kappa}} \right]} = \sqrt{\frac{\kappa}{\kappa-1} \left[(\beta)^{\frac{2}{\kappa}} - (\beta)^{\frac{\kappa+1}{\kappa}} \right]}$$

$\beta = \frac{p}{p_1}$ $\psi = f\left(\kappa, \frac{p}{p_1}\right)$

Provedeme-li 1. derivaci funkce ψ dle p/p_1 , a položíme ji rovnu nule, dostaneme **kritický tlakový poměr, při kterém je dosažena kritická rychlost w_k**

$$\beta_k = \frac{p_k}{p_1} = \left(\frac{2}{\kappa+1}\right)^{\frac{\kappa}{\kappa-1}}$$

1 ... 181 182 183 184 185 186 187 188 189 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik přípravení pro Ith práce
 evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ZUŽUJÍCÍ SE DÝZA – IZOENTALPICKÝ SPÁD INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Při proudění plynů nebo par konvergentní tryskou lze maximálně využít adiabatický spád daný rozdílem entalpií mezi body 1 a K (dosáhne rychlosti w_k) a zbytek neužitečného adiabatického spádu se ztratí volnou expanzí plynu do okolí za ústím trysky.

1 ... 181 182 183 184 185 186 187 188 189 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik přípravení pro Ith práce
 evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

RYCHLOST ZVUKU INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Lze dokázat, že kritická rychlost w_k je rychlost zvuku **$a = \sqrt{\kappa p v}$** .

Kritickou rychlost dostaneme pro kritický tlakový poměr

$$w_k = \sqrt{\frac{2\kappa}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_k}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}\right]}$$

$$w_k = \sqrt{\frac{2\kappa}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{2}{\kappa+1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}}\right]} = \sqrt{\frac{2\kappa}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[\frac{\kappa+1-2}{\kappa+1}\right]}$$

kde $\beta_k = \frac{p_k}{p_1} = \left(\frac{2}{\kappa+1}\right)^{\frac{\kappa}{\kappa-1}}$

Dále převeďme parametry $p_1 v_1$ na $p_k v_k$ v místě w_k

$$w_k = \sqrt{\frac{2\kappa}{\kappa+1} p_1 v_1}$$

$$p_1 v_1^\kappa = p_k v_k^\kappa \Rightarrow p_1 v_1 = p_k v_k \left(\frac{v_k}{v_1}\right)^{\kappa-1} \text{ kde } \frac{v_k}{v_1} = \left(\frac{p_1}{p_k}\right)^{\frac{1}{\kappa}}$$

$$p_1 v_1 = p_k v_k \left(\frac{p_1}{p_k}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}} = p_k v_k \frac{\kappa+1}{2}$$

1 ... 181 182 183 184 185 186 187 188 189 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-technologie-pro-18h-prace

KRITICKÁ RYCHLOST INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

κ

1,3 β_k
 0,5457

1,4   0,5283

1,66   0,4881

V oblasti I je proudění podkritické
 V oblasti II je proudění kritické (tekutina proudí na výstupu z dýzy rychlostí zvuku, signály se šíří též rychlostí zvuku, a , je ztrátová práce)

- Pro $p_2 = p_1, p_2/p_1 = 1, w_2 = 0$
- Pro $p_k < p_2 < p_1$ (oblast I)
 $p_2/p_1 < p_2/p_1 < 1, w_2$ roste
- Pro $p_2 = p_1, p_2/p_1 = p_2/p_1, w_2 = w_k$
- Pro $p_2 < p_k$ (oblast II)
 $p_2/p_1 < p_2/p_1, w_2 = w_k$ čárkovaná čára

1... 181 182 183 184 185 186 187 188 189 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-technologie-pro-18h-prace

RYCHLOST ZVUKU INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Při relativním pohybu tělesa vůči tekutině nadzvukovou rychlostí W vznikají rázové vlny.
 Čelo rázové vlny se šíří ve volném prostoru rychlostí zvuku a

MACHOVO ČÍSLO $Ma = \frac{W}{a}$

Mach = Rychlost objektu / Rychlost zvuku

Prof. Dr. ERNST MACH
 * 18. 2. 1838
 Brno-Chrlice, ČR
 † 9. 2. 1916
 Harr, Německo

$a = \sqrt{\kappa \cdot p \cdot v} = \sqrt{\kappa \cdot r \cdot T}$

1... 181 182 183 184 185 186 187 188 189 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-technologie-pro-18h-prace

VÝPOČET ŽUŽUJÍCÍ SE DÝZY INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Stanovení režimu proudění:
 Pro $\beta = p_2/p_1 > \beta_k = p_k/p_1$ je podkritické proudění
 Pro $\beta = p_2/p_1 < \beta_k = p_k/p_1$ je kritické proudění
- Výpočet W_2 : Pro ideální plyn

Oblast I podkritické proudění

$$W_2 = \sqrt{\frac{2\kappa}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}} \right]}$$

Oblast II kritické proudění

$$W_2 = \sqrt{\frac{2\kappa}{\kappa-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_k}{p_1}\right)^{\frac{\kappa-1}{\kappa}} \right]}$$

$\beta_k = \frac{p_k}{p_1} = \left(\frac{2}{\kappa+1}\right)^{\frac{\kappa}{\kappa-1}}$
 Pro páru

$$W_2 = \sqrt{2(h_1 - h_2)}$$

Pro páru
 Z diagramu / tab.
 Z diagramu / tab.

- Výpočet V_2 : Pro ideální plyn
 Oblast I $V_2 = v_1 (p_1/p_2)^{1/\kappa}$
 Oblast II $V_2 = v_1 (p_1/p_k)^{1/\kappa}$
- Výpočet $\dot{m}$: $\dot{m} = S_2 W_2 / v_2$

1... 181 182 183 184 185 186 187 188 189 ... 250

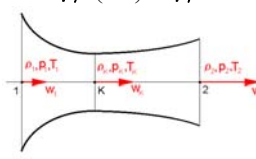
StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetik příprava pro ICH práce

VÝPOČET LAVALOVY DÝZY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Kontrola nutnosti Lavalovy dýzy:
$$\frac{p_K}{p_1} = \left(\frac{2}{K+1}\right)^{\frac{K}{K-1}} > \frac{p_2}{p_1}$$
- Rychlosti:
Plyn $w_K = \sqrt{\frac{2K}{K-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_K}{p_1}\right)^{\frac{K-1}{K}}\right]}$
 $w_2 = \sqrt{\frac{2K}{K-1} p_1 v_1 \left[1 - \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^{\frac{K-1}{K}}\right]}$
- Pára $w_K = \sqrt{2(h_1 - h_K)}$, $w_2 = \sqrt{2(h_1 - h_2)}$
- Objemy:
Plyn $v_K = v_1 \left(\frac{p_1}{p_K}\right)^{\frac{1}{K}}$, $v_2 = v_1 \left(\frac{p_1}{p_2}\right)^{\frac{1}{K}}$
- Pára Z diagramu / tabulek
- Průřezy: $m = S_1 w_K / v_K = S_2 w_2 / v_2$

Délka: $L = \frac{D_2 - D_K}{2 \cdot \tan \beta}$

1 . . . 190 191 192 193 194 195 196 197 198 . . . 250

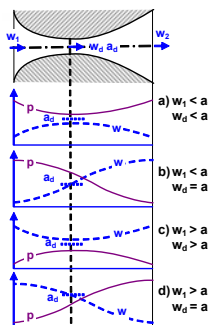
StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetik příprava pro ICH práce

CHOVÁNÍ LAVALOVY DÝZY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Závěr pro fyzikální úvahy

$$\frac{dS}{S} = \frac{1 - Ma^2}{\kappa Ma^2} \frac{dp}{p}$$
$$\frac{dw}{w} = \frac{v dp}{w^2}$$

	$Ma < 1$	$Ma = 1$	$Ma > 1$
$dS < 0$	$dp < 0$	$dp > 0$	$dp > 0$
$w < a$	$dw > 0$	$dw < 0$	$dw < 0$
$Ma > 1$	$dp > 0$	$dp < 0$	$dp < 0$
$w > a$	$dw < 0$	$dw > 0$	$dw > 0$

1 . . . 190 191 192 193 194 195 196 197 198 . . . 250

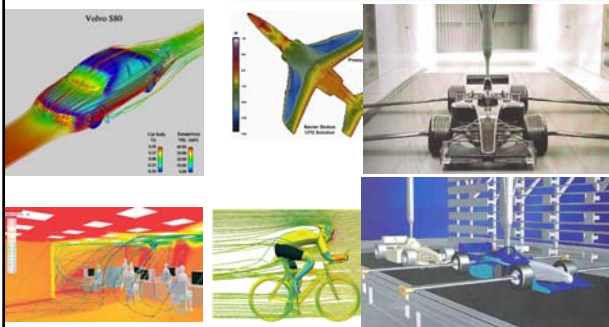

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetik příprava pro ICH práce

CFD – APLIKACE - EXPERIMENTY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 . . . 190 191 192 193 194 195 196 197 198 . . . 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi energetiky připravují pro Vás práci

PŘENOS TEPLA – SAMOSTATNÁ DISCIPLÍNA

Podobný rozdíl jako v mechanice mezi dynamikou a kinematikou.

Znamé pojmy: **TEPLO Q [J]** $Q = \dot{Q} \cdot \tau = \dot{q} \cdot S \cdot \tau$

MĚRNÉ TEPLLO q [J.kg⁻¹]

Nové pojmy: **TEPELNÝ TOK $\dot{Q}$ [W]**
HUSTOTA TEPELNÉHO TOKU $\dot{q}$ [W.m⁻²]

1 ... 190 191 192 193 | 194 195 196 197 198 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi energetiky připravují pro Vás práci

TŘI ZPŮSOBY PŘENOSU TEPLA

- PŘENOS TEPLA VEDENÍM (KONDUKČÍ):** Kinetická energie neuspořádaného pohybu molekul se předává srážkami na sousední molekuly, a tak se přenáší tepelná energie. Vedení je v **pevných látkách**, ale i v kapalinách a plynech (především při vyloučení proudění). Přenos tepla vedením zvyšují volné elektrony (ionty v tekutinách).
- PŘENOS TEPLA KONVEKČÍ (PROUDĚNÍM):** Přemístěním molekul v prostoru v důsledku **nuceného či přirozeného proudění** se přenáší i jejich tepelná energie. Přenos tepla konvekcí tudíž probíhá v **tekutinách** (difúze v pevných látkách).
- PŘENOS TEPLA ZÁŘENÍM (RADIACÍ, SÁLÁNÍM):** Každý objekt s $T > 0$ K vyzářuje fotony, které jsou nositeli energie včetně tepelné. Fotony se šíří v **průhledném prostředí** rychlostí světla.

1 ... 190 191 192 193 194 | 195 196 197 198 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi energetiky připravují pro Vás práci

ZÁVISLOST V ČASE

Rozlišujeme přenos tepla **STACIONÁRNÍ** a **NESTACIONÁRNÍ**

1 ... 190 191 192 193 194 195 | 196 197 198 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolvent-energetika přípraven pro trh práce

DIFERENCIÁLNÍ ROVNICE VEDENÍ TEPLA

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

KARTÉZSKÝ SOUŘADNICOVÝ SYSTÉM

Teplota [J] do elementu přivedené
 $dQ_x + dQ_y + dQ_z$

Teplota [J] z elementu odvedené
 $dQ_{x+dx} + dQ_{y+dy} + dQ_{z+dz}$

kde
 $dQ_x = \left(-\lambda \frac{\partial T}{\partial x} \right) \cdot (dy \cdot dz) \cdot dt$

$dQ_{x+dx} = dQ_x + \frac{\partial}{\partial x} (dQ_x) dx$

Teplota [J], které zůstane v elementu v důsledku vedení ve směru x
 $dQ_x - dQ_{x+dx} = -\frac{\partial}{\partial x} (dQ_x) dx = \frac{\partial}{\partial x} \left(\lambda \frac{\partial T}{\partial x} \right) dx dy dz dt$

1 ... 199 200 201 202 203 204 205 206 207 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolvent-energetika přípraven pro trh práce

DIFERENCIÁLNÍ ROVNICE VEDENÍ TEPLA

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

I. zákon termodynamiky

$dQ = dU + dA = dU + 0 \Rightarrow dQ = dU$
 $dQ_y + dQ_z = dU$

Po dosazení za dQ_y, dQ_z, dU a pokrácení $dx \cdot dy \cdot dz \cdot dt$ bude
 $\frac{\partial}{\partial x} \left(\lambda \frac{\partial T}{\partial x} \right) + \frac{\partial}{\partial y} \left(\lambda \frac{\partial T}{\partial y} \right) + \frac{\partial}{\partial z} \left(\lambda \frac{\partial T}{\partial z} \right) + Q^* = c \cdot \rho \cdot \frac{dT}{dt}$

kde $\lambda = f(x, y, z, T)$ $c = f(x, y, z, T)$ $\rho = f(x, y, z, T)$

Pro izotropní látky jsou λ, c, ρ konstantní a dostaneme
OBECNOU DR VEDENÍ TEPLA - I. zákon termodynamiky

$\frac{dT}{dt} = a \left(\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial z^2} \right) + \frac{Q^*}{c \cdot \rho}$ Platí pro homogenní tuhé látky s vnitřními zdroji (i tektiny)

$a \text{ [m}^2\text{s}^{-1}\text{]}$ je teplotová vodivost a platí definice $a = \frac{\lambda}{c \cdot \rho}$

1 ... 199 200 201 202 203 204 205 206 207 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolvent-energetika přípraven pro trh práce

POČÁTEČNÍ A OKRAJOVÉ PODMÍNKY

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Řešením DR přímých úloh je **rozložení teplot v prostoru a čase** za pomoci počátečních (u nestacionárních úloh) a okrajových podmínek.
- Řešením DR nepřímých úloh je **určení okrajových podmínek (OP)** ze známého rozložení teplot v různých časových úrovních.

POČÁTEČNÍ PODMÍNKA

Určuje rozložení teplot na počátku děje pro $\tau = 0$. $T(x, y, z, \tau = 0) = f(x, y, z)$
Často je $T_0 = \text{konst.}$

OKRAJOVÁ PODMÍNKA

- 1. druhu, Dirichletova** - Určuje rozložení teplot na povrchu tělesa (index w), a to v čase. Často je $T_w = \text{konst.}$ $T_w = f(x_w, y_w, z_w, \tau)$
- 2. druhu, Neumannova** - Určuje rozložení hustot tepelného toku na povrchu tělesa v čase. Často je $\dot{q}_w = \text{konst.}$ $\dot{q}_w = f(x_w, y_w, z_w, \tau)$

1 ... 199 200 201 202 203 204 205 206 207 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetik-řídění-pro-10h-práce

OKRAJOVÉ PODMÍNKY
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

• **3. druhu, Newtonova** - Určuje rozložení součinitelů přestupu tepla na povrchu tělesa v čase.
 Často bývá $\alpha = konst.$

$\alpha = f(x_w, y_w, z_w, \tau)$

Rozdíly mezi OP 2. druhu a 3. druhu

- U podmínky 2. druhu $\dot{q}_w = konst.$ má čárkovaná tečna stále stejný sklon
- U podmínky 3. druhu $\alpha = konst.$ prochází čárkovaná tečna řídicím bodem R, viz důkaz:

$$-\lambda \left(\frac{\partial T}{\partial y} \right)_w = \alpha (T_w - T_\infty)$$

$$-\left(\frac{\partial T}{\partial y} \right)_w = \frac{T_w - T_\infty}{\lambda / \alpha}$$

1 ... 199 200 201 202 203 204 205 206 207 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetik-řídění-pro-10h-práce

OKRAJOVÉ PODMÍNKY
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

• **OP 4. druhu** - Ve styku dvou těles

a) Dokonalý styk těles

$$-\lambda_1 \left(\frac{\partial T_1}{\partial y} \right)_w = -\lambda_2 \left(\frac{\partial T_2}{\partial y} \right)_w$$

b) Nedokonalý styk těles

$$\dot{q}_w = \frac{1}{R_K} (T_{w1} - T_{w2})$$

$R_K [m^2 \cdot K \cdot W^{-1}]$
 kontaktní tepelný odpor
 Závisí na drsnosti, materiálu, tlaku mezi tělesy a druhu plynu v kontaktu.
 R_K bývá tabelován

• **OP 5. druhu** - S fázovou přeměnou látky na povrchu

1 ... 199 200 201 202 203 204 205 206 207 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetik-řídění-pro-10h-práce

STACIONÁRNÍ VEDENÍ TEPLA ROVINNOU STĚNOU NEBO TYČÍ
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vydeme z diferenciální rovnice vedení tepla

$$\frac{\partial T}{\partial \tau} = \frac{\lambda}{c \cdot \rho} \left(\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial z^2} \right)$$

Pro stacionární 1-D vedení platí: $\frac{d^2 T}{dx^2} = 0$

Řešení této DR je přímka $T = a_0 + a_1 x$

kde konstanty a_0, a_1 získáme z okr. pod.

$x = 0 \Rightarrow T = T_{w1}$

$x = \delta \Rightarrow T = T_{w2}$

dostaneme teplotní profil ve tvaru

$$T = T_{w1} + \frac{T_{w2} - T_{w1}}{\delta} x$$

1 ... 199 200 201 202 203 204 205 206 207 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

STACIONÁRNÍ VEDENÍ TEPLA ROVINNOU STĚNOU NEBO TYČÍ
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Derivací uvedeného teplotního profilu dle souřadnice x dostaneme

$$T = T_{w1} + \frac{T_{w2} - T_{w1}}{\delta} x \Rightarrow \frac{dT}{dx} = \frac{T_{w2} - T_{w1}}{\delta}$$

Pro tepelný tok platí

$$\dot{Q} = -\lambda \cdot S \cdot \frac{T_{w2} - T_{w1}}{\delta} \quad \dot{q} = -\lambda \cdot \frac{T_{w2} - T_{w1}}{\delta}$$

Kratší odvození tepelného toku lze provést přímo z Fourierova zákona, kam dosadíme za dT a dx a dostaneme:

$$\dot{Q} = -\lambda \cdot S \cdot \frac{dT}{dx} = -\lambda \cdot S \cdot \frac{T_{w2} - T_{w1}}{x_2 - x_1} = -\lambda \cdot S \cdot \frac{T_{w2} - T_{w1}}{\delta}$$

Při tomto kratším odvození tepelného toku nezískáme bezprostředně informaci, že teplotní profil je přímka.

1 ... 199 200 201 202 203 204 205 206 207 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

STACIONÁRNÍ VEDENÍ TEPLA VÁLCOVOU STĚNOU
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Konstanty a_0, a_1 logaritmického teplotního profilu získáme z OP.

Pro OP 1. druhu $r = r_1 \Rightarrow T_{w1} = a_0 + a_1 \ln r_1$
 platí: $r = r_2 \Rightarrow T_{w2} = a_0 + a_1 \ln r_2$

Po výpočtu konstant a_0, a_1 , bude mít teplotní profil tvar

$$T = T_{w1} - \frac{T_{w2} - T_{w1}}{\ln(r_2/r_1)} \ln r_1 + \frac{T_{w2} - T_{w1}}{\ln(r_2/r_1)} \ln r$$

Derivace teplotního profilu dle r bude

$$\frac{dT}{dr} = \frac{1}{r} \frac{T_{w2} - T_{w1}}{\ln(r_2/r_1)}$$

Pro tepelný tok platí

$$\dot{Q} = -\lambda \cdot 2 \cdot \pi \cdot r \cdot L \cdot \frac{T_{w2} - T_{w1}}{r \ln(r_2/r_1)}$$

a po úpravách

$$\dot{Q} = \frac{2 \cdot \pi \cdot \lambda \cdot L \cdot (T_{w1} - T_{w2})}{\ln(r_2/r_1)}$$

1 ... 199 200 201 202 203 204 205 206 207 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-10h-prace

STACIONÁRNÍ VEDENÍ TEPLA VÁLCOVOU STĚNOU
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hustota tepelného toku je na vnitřním a vnějším povrchu trubky různá (viz obrázky), a proto definujeme

tepelný tok na 1 m délky trubky $\dot{q}_L$ [$W \cdot m^{-1}$]

$$\dot{q}_L = \frac{\dot{Q}}{L} = \frac{2 \cdot \pi \cdot \lambda \cdot (T_{w1} - T_{w2})}{\ln(r_2/r_1)}$$

Kratší odvození tepelného toku lze provést přímo z Fourierova zákona

$$\dot{Q} = -\lambda \cdot S(r) \cdot \frac{dT}{dr} = -\lambda \cdot 2 \cdot \pi \cdot r \cdot L \cdot \frac{dT}{dr}$$

DR řešíme separací proměnných a dostaneme:

$$\int \dot{Q} \frac{dr}{r} = - \int \lambda \cdot 2 \cdot \pi \cdot L \cdot dT \Rightarrow \dot{Q} \cdot \ln \frac{r_2}{r_1} = -\lambda \cdot 2 \cdot \pi \cdot L \cdot (T_{w2} - T_{w1})$$

$$\dot{Q} = \frac{2 \cdot \pi \cdot \lambda \cdot L \cdot (T_{w1} - T_{w2})}{\ln(r_2/r_1)}$$

Při tomto odvození nezískáme informaci o tvaru teplotního profilu.

1 ... 199 200 201 202 203 204 205 206 207 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

ANALOGIE PŘI ŘEŠENÍ DR VEDENÍ TEPLA

Mezi veličinami tepelnými a elektrickými existuje analogie, která nám můžeme pomoci při řešení úloh vedení tepla.

Pro vedení tepla platí Fourierův zákon $\dot{q} = -\lambda \cdot \frac{\Delta T}{\delta}$

Pro elektrické obvody platí Ohmův zákon $I = \frac{U}{R}$

Je zřejmé, že:

- Elektrický proud je analogický hustotě tepelného toku
- Napětí či rozdíl napětí je analogický rozdílu teplot
- Elektrický odpor R je analogický tepelnému odporu $R_{\lambda} = \delta / \lambda$

Poznatzky z řešení elektrických obvodů můžeme využít při řešení složitějších úloh vedení tepla, a to skládáním jednodušších exaktních řešení DR

1 ... 208 209 210 211 212 213 214 215 216 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

STACIONÁRNÍ VEDENÍ TEPLA SLOŽENOU ROVINNOU STĚNOU

Hustota tepelného toku jednoduchou rovinnou stěnou je dána vztahem $\dot{q} = \frac{T_{w1} - T_{w2}}{\frac{\delta_l}{\lambda}} = \frac{T_{w1} - T_{w2}}{R_{\lambda 1}}$

Hustota tepelného toku složenou rovinnou stěnou s n vrstvami (tepelné odpory jsou řazeny sériově) je dána vztahem $\dot{q} = \frac{T_{w1} - T_{w,n+1}}{\sum_{l=1}^n \frac{\delta_l}{\lambda_l}} = \frac{T_{w1} - T_{w,n+1}}{\sum_{l=1}^n R_{\lambda l}}$

Tepelný odpor při vedení rovinnou stěnou $R_{\lambda l}$ [$K \cdot m^2 \cdot W^{-1}$] je dán vztahem $R_{\lambda l} = \frac{\delta_l}{\lambda_l}$

1 ... 208 209 210 211 212 213 214 215 216 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

STACIONÁRNÍ VEDENÍ TEPLA SLOŽENOU VÁLCOVOU STĚNOU

Tepelný tok jednoduchou válcovou stěnou na 1 m délky potrubí je dán vztahem $\dot{Q}_L = \frac{2\pi \cdot \lambda_l (T_{w1} - T_{w2})}{\ln \frac{r_2}{r_1}} = \frac{T_{w1} - T_{w2}}{\frac{1}{2\pi \cdot \lambda_l \ln \frac{r_2}{r_1}}}$

Tepelný tok složenou válcovou stěnou na 1 m délky potrubí (tepelné odpory jsou řazeny sériově) je dán vztahem $\dot{Q}_L = \frac{T_{w1} - T_{w,n+1}}{\sum_{l=1}^n \frac{1}{2\pi \cdot \lambda_l \ln \frac{r_{l+1}}{r_l}}} = \frac{T_{w1} - T_{w,n+1}}{\sum_{l=1}^n R_{\lambda l}}$

Tepelný odpor při vedení válcovou stěnou $R_{\lambda l}$ [$K \cdot m \cdot W^{-1}$] je dán vztahem $R_{\lambda l} = \frac{1}{2\pi \cdot \lambda_l \ln \frac{r_{l+1}}{r_l}}$

1 ... 208 209 210 211 212 213 214 215 216 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetiků připravili pro Vás práci

ZÁKLADNÍ TYPY KONVEKCE

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nucenou - vyvozenou ventilátorem, kompresorem, větrem, čerpadlem
Přírozenou - vyvozenou rozdílem hustot (v důsledku rozdílu teplot...)

α

Proudění - konvekce

```

    graph TD
      A[Proudění - konvekce] --> B[bez změny skupenství]
      A --> C[se změnou skupenství]
      B --> D[přírozená konvekce]
      B --> E[nucená konvekce]
      C --> F[kondenzace]
      C --> G[var]
    
```

1 ... 208 209 210 211 212 213 214 215 216 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetiků připravili pro Vás práci

TEPELNÝ TOK PŘI PŘENOSU TEPLA KONVEKČÍ

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V potrubí (viz 1. zákon termodynamiky)

$$\dot{Q} = \dot{m} \cdot c_p (T_{tek} - T_{ref})$$

$$\dot{Q} = \dot{V} \cdot \rho \cdot c_p (T_{tek} - T_{ref})$$

$$\dot{Q} = w \cdot S \cdot \rho \cdot c_p (T_{tek} - T_{ref})$$

Tok entalpie koridorem s pevnými hranicemi

Ve volném proudu v prostoru
 Volné hranice a míšení tekutiny

V obecném proudu v prostoru
 Složitě prostorové proudění

1 ... 208 209 210 211 212 213 214 215 216 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetiků připravili pro Vás práci

TEPELNÝ TOK PŘI PŘESTUPU TEPLA MEZI PLOCHOU A TEKUTINOU

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Budeme se zabývat hlavně přestupem tepla, který je dán **Newtonovým vztahem**

$$\dot{Q} = \alpha \cdot S \cdot (T_w - T_\infty) \quad \dot{q} = \alpha \cdot (T_w - T_\infty)$$

S [m²] plocha obtékaného povrchu   **T_w** [K] teplota povrchu
 α [W.m⁻².K⁻¹] součinitel přestupu tepla   **T_∞** [K] teplota tekutiny

Součinitel přestupu tepla závisí na vlastnostech tekutiny, na tvaru obtékaného povrchu, na konkrétním místě na povrchu a především na **rychlosti proudění**

Nehledá se v tabulkách

Přírozená konvekce

Plyny $\alpha = 2 - 25 \text{ W.m}^{-2}.\text{K}^{-1}$
 Kapaliny $\alpha = 50 - 1.000 \text{ W.m}^{-2}.\text{K}^{-1}$

Konvekce s fázovou přeměnou $\alpha = 2.500 - 100.000 \text{ W.m}^{-2}.\text{K}^{-1}$

1 ... 208 209 210 211 212 213 214 215 216 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetika: příprava pro Ith práce

VÝZNAM PODOBNOSTI

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 ... 208 209 210 211 212 213 214 215 216 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetika: příprava pro Ith práce

PODOBNOST PŘI NUCENÉ KONVEKCI

Upravená rovnice pro dílo podělena rovnicí pro model má tvar

$$c_D c_T = c_\lambda \frac{c_T}{c_L} \Rightarrow \frac{c_D c_L}{c_\lambda} = 1$$

Po dosazení za měřítka dostaneme

$$\frac{\alpha_D L_D}{\alpha_M L_M} = 1 \Rightarrow \frac{\alpha_D L_D}{\lambda_D} = \frac{\alpha_M L_M}{\lambda_M}$$

Podobný přestup tepla je pro $\alpha L / \lambda$ stejný na modelu i díle. Tento podíl je označován jako **Nusseltovo číslo**

$$Nu = \frac{\alpha \cdot L}{\lambda}$$

Nu je bezrozměrné vyjádření α

α [W.m⁻².K⁻¹] součinitel přestupu tepla
 L [m] charakteristický rozměr
 λ [W.m⁻¹.K⁻¹] tepelná vodivost tekutiny

Zjednodušené odvození Nusseltova čísla z DR přestupu tepla

$$\alpha \cdot (T_w - T_\infty) = -\lambda \cdot \left(\frac{dT}{dy} \right)_w$$

W. Nusselt
1882-1957

1 ... 208 209 210 211 212 213 214 215 216 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetika: příprava pro Ith práce

PODOBNOST PŘI NUCENÉ

PODOBNOSTNÍ ČÍSLO Z DR ENERGETICKÉ

Z levé strany rovnice a z pravé strany rovnice dostaneme **Pecletovo číslo**

$$w_x \frac{\partial T}{\partial x} + w_y \frac{\partial T}{\partial y} = a \left(\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} \right)$$

$$Pe = \frac{w \cdot L}{a}$$

w [m.s⁻¹] rychlost
 L [m] charakteristický rozměr
 a [m².s⁻¹] teplotová vodivost

Pe je poměrem přenosu tepla prouděním a vedením při konvekcii

Výsledky řešení DR nebo experimentů se vyjadřují prostřednictvím **KRITERIÁLNÍCH ROVNIC**

$Nu = f(Re, Eu, Pe, X, Y, Z)$ Obecná kritériální rovnice pro nucenou konvekcii
jsou bezrozměrné souřadnice

$X = x/L$ $Y = y/L$ $Z = z/L$

Rychlost je obsažena v Re a Pe , a proto je vhodné jedno z těchto kritérií vyloučit. Platí:

$$Pe = \frac{w \cdot L}{a} = \frac{w \cdot L}{\nu} \cdot \frac{\nu}{a} = Re \cdot Pr$$

1 ... 208 209 210 211 212 213 214 215 216 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetik-připraveni-pro-19h-prace

PODOBNOST PŘI NUCENÉ KONVEKCI

Je zřejmé, že Reynoldsovo číslo a Pecletovo číslo jsou navzájem vázány, tzv. **Prandtlovým číslem**

$$Pr = \frac{\nu}{a}$$

ν [m²·s⁻¹] kinematická viskozita
 a [m²·s⁻¹] teplotová vodivost

Pr je fyzikální vlastnost, jelikož je funkcí jen fyzikálních vlastností a lze jej nalézt v tabulkách.

- Pro plyny $Pr \sim 1$, $Pr_{VZDUCHU} = 0,72$
- Pro kapaliny $Pr > 1$
- Pro tekuté kovy $Pr \ll 1$

L. Prandtl
 1875-1953

Pozn.: Při laminárním režimu proudění přibližně platí $\delta/\delta_p \approx \sqrt{Pr}$

takže pro $Pr = 1$ je tloušťka dynamické δ a tepelné mezní vrstvy δ_p stejná

$w = f(\Delta p)$, $\Delta p = f(w)$ z dalších úvah lze vynechat Eulerovo číslo, jelikož $Eu = f(Re)$

1 ... 217 218 219 220 221 222 223 224 225 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetik-připraveni-pro-19h-prace

PODOBNOST PŘI NUCENÉ KONVEKCI

Kriteriální rovnice pro nucenou konvekci je: $Nu = f(Re, Pr, X, Y, Z)$

Kriteriální rovnice pro nucenou konvekci v podobné geometrické konfiguraci má tvar $Nu = f(Re, Pr)$

Kriteriální rovnici vyjadřujeme často pomocí mocninné funkce $Nu = C \cdot Re^m \cdot Pr^n$

Pro stejnou tekutinu pak platí $Nu = C \cdot Re^m$

Konstanty C, m, n (nebo také konstanty pro jiný typ funkce) jsou výsledkem řešení DR nebo předmětem experimentálního výzkumu a lze je obvykle nalézt pro konkrétní geometrické útvary v literatuře.

- Pro laminární proudění $m = 0,5$
- Pro turbulentní proudění $m = 0,8$

1 ... 217 218 219 220 221 222 223 224 225 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolventi-energetik-připraveni-pro-19h-prace

PODOBNOST PŘI PŘIROZENÉ KONVEKCI

Při přirozené konvekci jsou DR přestupu tepla, energetická a kontinuity stejné. Do DR pohybové je třeba definovat **zrychlení od vztlačkových sil**.

Pro vztlačkovou sílu na jednotku objemu G [N·m⁻³] lze psát

$$G = -(\rho - \rho_\infty) g = -\rho_\infty \left(\frac{\rho}{\rho_\infty} - 1 \right) g$$

Pro izobarický děj ideálního plynu platí $\rho_\infty = p / (rT_\infty)$, $\rho = p / (rT)$ a pak bude

$$G = -\rho_\infty \left(\frac{T_\infty}{T} - 1 \right) g = \rho_\infty \frac{1}{T} (T - T_\infty) g$$

kde $1/T = \gamma$ [K⁻¹] je objemová roztažnost

Pro zrychlení G [N·m⁻³] / ρ_∞ [kg·m⁻³] od vztlačkové síly platí vztah $\frac{G}{\rho_\infty} = g \cdot \gamma \cdot \Delta T$

1 ... 217 218 219 220 221 222 223 224 225 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik připravuje pro Vaš práci

PODOBNOST PŘI PŘIROZENÉ KONVEKCI

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zrychlení od vztlakové síly dosadíme do DR pohybové a dostaneme

$$w_x \frac{\partial w_x}{\partial x} + w_y \frac{\partial w_x}{\partial y} = \nu \left(\frac{\partial^2 w_x}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 w_x}{\partial y^2} \right) - \frac{1}{\rho} \frac{\partial p}{\partial x} + g \gamma \Delta T$$

Z levé strany rovnice pohybové a z posledního členu vpravo dostaneme

$$Ar = \frac{g \gamma \Delta T L}{w^2}$$

Archimédovo číslo

Ar vyjadřuje poměr sil vztlakových a setrvačných

Při přirozené konvekci nelze využívat rychlost proudění (je velice malá), proto je třeba Ar vynásobit Re^2 , které je rovněž obsaženo v DR pohybové

$$Gr = \frac{g \gamma (T_w - T_\infty) L^3}{\nu^2}$$

Archimédes 287-212 př.n.l.

$$Ar \cdot Re^2 = \frac{g \gamma \Delta T L}{w^2} \cdot \frac{w^2 L^2}{\nu^2}$$

Výsledkem je **Grashofovo číslo**

Gr vyjadřuje vztah vztlakových, třecích a setrvačných sil

(F. Grashof 1826-1893)

1 ... 217 218 219 220 221 222 223 224 225 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik připravuje pro Vaš práci

PODOBNOST PŘI PŘIROZENÉ KONVEKCI

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obecná kriteriální rovnice pro přirozenou konvekci má tvar

$$Nu = f(Re, Eu, Pe, Gr, X, Y, Z)$$

- po nahrazení Pe čísla číslem Re a Pr ($Pe=Re \cdot Pr$),
- po vynechání Eu čísla, které je funkce Re,
- po vynechání bezrozměrných souřadnic při řešení podobné geometrické konfigurace,
- a po vynechání Re čísla, které je funkci Gr čísla (rychlost proudění je funkcí teplotního rozdílu)

dostaneme kriteriální rovnici pro přirozenou konvekci ve tvaru:

$$Nu = f(Gr, Pr) \text{ často platí } Nu = C \cdot Gr^m Pr^n$$

J.W.S. Rayleigh 1842-1919

Pro stejnou tekutinu lze psát

$$Nu = f(Ra) \text{ kde } Ra \text{ je tzv. Rayleighovo číslo} \quad Ra = Gr \cdot Pr$$

Pozn.: Konstanty C, m, n lze obvykle pro konkrétní geometrické útvary nalézt v literatuře.

1 ... 217 218 219 220 221 222 223 224 225 ... 250

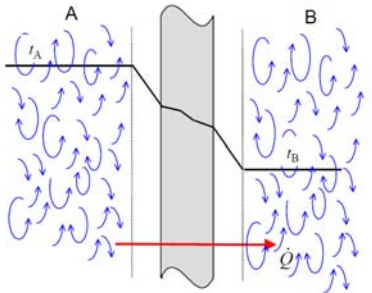

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik připravuje pro Vaš práci

PROSTUP TEPLA

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 ... 217 218 219 220 221 222 223 224 225 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetik přípraven pro tih práce

ZÁKLADNÍ PROBLÉMY TEPELNÝCH VÝMĚNÍKŮ
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tepelný tok je přenášen tzv. **prostupem tepla** což představuje:

- **Přestup tepla** konvekcí z horké tekutiny *H* do stěny
- **Vedení tepla** ve stěně (někdy i složené)
- **Přestup tepla** konvekcí ze stěny do chladné tekutiny *C*

Tepelný tok přenášený ve výměníku je dán vztahem $\dot{Q} = u \cdot S \cdot \Delta T_s$

S [m²] plocha výměníku (měla by být co nejmenší)
u [W.m⁻².K⁻¹] součinitel prostupu tepla
 ΔT_s [K] střední teplotní spád (mění se podél plochy výměníku)

Pro výpočet tepelného toku nebo pro návrh plochy výměníku tepla je třeba stanovit **součinitel prostupu tepla *u* a střední teplotní spád ΔT_s**

1 ... 226 227 228 229 230 231 232 233 234 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetik přípraven pro tih práce

STŘEDNÍ TEPLOTNÍ SPÁD
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výměník souproudý

Výměník protiproudý

Tepelný tok uvolněný z teplejší tekutiny $d\dot{Q}_H = \dot{m}_H c_H dT_H$ $dT_H < 0$ vždy
 Tepelný tok dodaný chladnější tekutině $d\dot{Q}_C = \dot{m}_C c_C dT_C$ $dT_C < 0$ pro protiproud
 $dT_C > 0$ pro souproud

1 ... 226 227 228 229 230 231 232 233 234 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutní energetik přípraven pro tih práce

STŘEDNÍ LOGARITMICKÝ TEPLOTNÍ SPÁD
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výměník souproudý

Výměník protiproudý

Tepelný tok platí: $\dot{Q} = u \cdot S \cdot \Delta T_s$

kde **střední logaritmičkový teplotní spád** je dán vztahem: $\Delta T_s = \frac{\Delta T_2 - \Delta T_1}{\ln \frac{\Delta T_2}{\Delta T_1}}$

1 ... 226 227 228 229 230 231 232 233 234 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

POSTUP VÝPOČTU VÝMĚNÍKŮ TEPLA

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Určení α_H, α_C např. z teorie podobnosti
- Určení λ a tloušťky stěny
- Výpočet součinitele prostupu tepla u
- Návrh teplot tekutin pro daný průtok tekutin

- Stanovení středního logaritmického teplotního spádu ΔT_S
- Určení teplosměnné plochy výměníku S

Návrh se řeší iteračně, předpoklady je třeba upřesňovat.

VIZUALIZACE PROUDĚNÍ V PLÁŠŤOVÝCH VÝMĚNÍCÍCH TEPLA

1 ... 226 227 228 229 | 230 231 232 233 234 ... 250

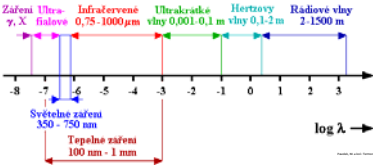
StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

ŠÍŘENÍ ZÁŘENÍ

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Každý objekt je zdrojem **elektromagnetického záření**, které má vlnový charakter. Dle vlnové délky λ [m] rozlišujeme různé **typy záření**.

Pokud se většina zářivého toku přemění při dopadu na jiný objekt na tepelný tok, hovoříme o **tepelném záření**. To platí pro záření objektů o běžných teplotách včetně záření Slunce.

Záření se šíří **prostředím rychlostí c** , která je závislá na druhu prostředí. **Rychlost šíření záření ve vakuu c_0** má hodnotu $c_0 = (2,99792458 \pm 0,000000012) \cdot 10^8 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$.

1 ... 226 227 228 229 230 | 231 232 233 234 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolutně-energetik přípraven pro tih práce

HUSTOTA ZÁŘIVÉHO TOKU

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

HUSTOTA ZÁŘIVÉHO TOKU = ZÁŘIVOST E [$\text{W} \cdot \text{m}^{-2}$] je při úplné přeměně energie záření na teplo rovna **hustotě tepelného toku $\dot{Q}$** .

Zářivý tok z určité plochy je pak dán součinem hustoty zářivého toku (zářivosti) E a plochy S

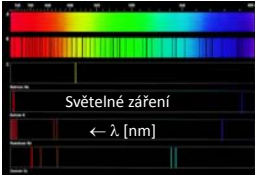
$$\dot{Q} = E \cdot S$$

Spektrální hustotu zářivého toku E_λ [$\text{W} \cdot \text{m}^{-3}$] definujeme pro monochromatické záření (λ až $\lambda+d\lambda$)

$$E_\lambda = \frac{dE}{d\lambda}$$

Jedná se o hustotu zářivého toku (zářivost) pro danou vlnovou délku λ

- Kontinuální spektrum záření
- Absorpční sluneční spektrum (absorpce v plynech sluneční atmosféry)
- Emisní spektra alkalických kovů

1 ... 226 227 228 229 230 231 | 232 233 234 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolventi-energetika-připraveni-pro-lh-práci

evropský sociální fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost a zaměstnanost

TECHNICKÁ UNIVERZITA
V BRNĚ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

I. KIRCHHOFFŮV ZÁKON

Při dopadu zářivého toku na povrch může dojít k odrazu, pohlcení, nebo také k průchodu zářivého toku objektem. Pro energetickou bilanci platí

$$\dot{Q} = \dot{Q}_A + \dot{Q}_R + \dot{Q}_D$$

Úpravou dostaneme

$$1 = \frac{\dot{Q}_A}{\dot{Q}} + \frac{\dot{Q}_R}{\dot{Q}} + \frac{\dot{Q}_D}{\dot{Q}}$$

I. KIRCHHOFFŮV ZÁKON má tvar

$$\boxed{A + R + D = 1}$$

Jedná se o zákon zachování energie, kde značí:

- A** poměrnou pohltivost, $A = 1$ je dokonale černé těleso
- R** poměrnou odrazivost, $R = 1$ je dokonale bílé těleso
- D** poměrnou průteplivost, $D = 1$ je dokonale průteplivé těleso

1 ... 226 227 228 229 230 231 232 233 234 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolventi-energetika-připraveni-pro-lh-práci

evropský sociální fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost a zaměstnanost

TECHNICKÁ UNIVERZITA
V BRNĚ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

I. KIRCHHOFFŮV ZÁKON

$A = 1, R = 1$ nebo $D = 1$ NEEEXISTUJE

Téměř černé těleso lze realizovat černými matnými dutinami

Pevné látky (kromě slída, křovice, kuchyňské soli ...) mají $D = 0$

$$A + R = 1$$

Dvouatomové plyny (H_2, O_2, N_2 , vzduch ...) mají $D = 1$

Víceatomové plyny (vodní pára, $CO_2, ...$) mají $D < 1$

$$A + R + D = 1$$

1 ... 226 227 228 229 230 231 232 233 234 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Absolventi-energetika-připraveni-pro-lh-práci

evropský sociální fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost a zaměstnanost

TECHNICKÁ UNIVERZITA
V BRNĚ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PLANCKŮV VYZAŘOVACÍ ZÁKON

S rostoucí teplotou roste spektrální hustota zářivého toku černého tělesa a maximální hodnota se posouvá ke kratším vlnovým délkám.

ZÁŘENÍ REÁLNÝCH ZDROJŮ

- Šedý zářič má E_λ pro každé λ menší než černé těleso, maximum je při stejné teplotě na stejné vlnové délce. Ideální šedý zářič neexistuje.
- Reálný zářič má E_λ v závislosti na λ značně proměnnou.
- Selektivní zářič září pouze v některých oblastech λ .
- Plyny a lasery vyzařují jen úzké spektrální čáry

1 ... 226 227 228 229 230 231 232 233 234 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetiké připravuje pro tih práce

WIENŮV POSUNOVACÍ ZÁKON
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Wienův posunovací zákon získáme z Planckova vyzářovacího zákona **derivací spektrální hustoty zářivého toku** černého tělesa $E_{0\lambda}$ dle vlnové délky λ a tuto derivaci položíme rovnou nule. Tím získáme průběh poloh **maxim izotermem** v diagramu závislosti spektrální hustoty zářivého toku dokonale černého tělesa $E_{0\lambda}$ na vlnové délce λ .

$$\frac{dE_{0\lambda}}{d\lambda} = 0$$

MATEMATICKÁ FORMULACE WIENOVA ZÁKONA
 $\lambda_{MAX} \cdot T = konst.$

kde uvedená konstanta má hodnotu $2.8978 \cdot 10^{-3} [m \cdot K]$

SLOVNÍ FORMULACE WIENOVA ZÁKONA
 S rostoucí teplotou zářiče se posouvá maximální hodnota spektrální hustoty zářivého toku ke kratším vlnovým délkám

1 ... 235 236 237 238 239 240 241 242 243 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetiké připravuje pro tih práce

STEFANŮV - BOLTZMANNŮV ZÁKON
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Stefanův - Boltzmannův zákon získáme z Planckova vyzářovacího zákona **integrací spektrální hustoty zářivého toku** černého tělesa $E_{0\lambda}$ přes celý rozsah vlnových délek λ , a to za konstantní teploty.

$$E_0 = \int_0^{\infty} E_{0\lambda} d\lambda$$

MATEMATICKÁ FORMULACE STEFANOVA-BOLTZMANNOVA ZÁKONA
 $E_0 = \sigma_0 \cdot T^4$

$\sigma_0 = 5,6697 \cdot 10^{-8} W \cdot m^{-2} \cdot K^{-4}$
 je Stefanova - Boltzmannova konstanta

SLOVNÍ FORMULACE STEFANOVA - BOLTZMANNOVA ZÁKONA
 Hustota zářivého toku dokonale černého tělesa je úměrná čtvrté mocnině absolutní teploty

1 ... 235 236 237 238 239 240 241 242 243 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetiké připravuje pro tih práce

STEFANŮV - BOLTZMANNŮV ZÁKON
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pokud se přemění zářivý tok při dopadu na objekt na tepelný tok, lze **Stefanův - Boltzmannův zákon** psát ve tvaru

$$\dot{q}_0 = \sigma_0 \cdot T^4 \quad \dot{Q}_0 = \sigma_0 \cdot S \cdot T^4$$

Nedokonalé zářiče - šedá tělesa mají tepelný tok menší než zářiče dokonalé - černá tělesa a platí:

$$\dot{q} = \varepsilon \cdot \sigma_0 \cdot T^4 \quad \dot{Q} = \varepsilon \cdot \sigma_0 \cdot S \cdot T^4$$

$\varepsilon [-]$ poměrná zářivost - emisivita
Poměrná zářivost - emisivita

- Nabývá hodnot od 0 do 1 ($\varepsilon = 1$ je černé těleso, $\varepsilon = 0$ je bílé těleso)
- Najdeme ji pro různé materiály v tabulkách
- Závisí také na úpravách povrchů, často i na směru vyzářování

Termogram FSI VUT

Změna barvy bývá způsobena teplotou, ale i emisivitou nebo odraženým zářením

1 ... 235 236 237 238 239 240 241 242 243 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik: příprava pro 1. ročník

VZÁJEMNÉ ŽÁŘENÍ POVRCHŮ

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výsledný tok zářivosti je dán rozdílem efektivních zářivosti $E_{12} = E_{ef1} - E_{ef2}$

$$E_{12} = \frac{(E_1 + E_2 - \epsilon_1 E_2) \cdot (E_2 + E_1 - \epsilon_2 E_1)}{\epsilon_1 + \epsilon_2 - \epsilon_1 \epsilon_2}$$

$$E_{12} = \frac{\epsilon_2 E_1 - \epsilon_1 E_2}{\epsilon_1 + \epsilon_2 - \epsilon_1 \epsilon_2} = \frac{\epsilon_2 \epsilon_1 \sigma T_1^4 - \epsilon_1 \epsilon_2 \sigma T_2^4}{\epsilon_1 + \epsilon_2 - \epsilon_1 \epsilon_2}$$

Pro hustotu tepelného toku záření mezi dvěma nekonečně rozlehlými paralelními stěnami lze psát

$$\dot{q}_{12} = \sigma \cdot \epsilon_{12} \cdot (T_1^4 - T_2^4)$$

$$\epsilon_{12} = \frac{1}{\frac{1}{\epsilon_1} + \frac{1}{\epsilon_2} - 1}$$

ϵ_{12} [-] zde značí součinitel vzájemné emisivity pro paralelní stěny

1 ... 235 236 237 238 239 240 241 242 243 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik: příprava pro 1. ročník

ZÁŘENÍ MEZI POVRCHY, KTERÉ SE OBKLOPUJÍ

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Povrch S_2 obklopuje povrch S_1

Povrch S_1 musí být vypuklý

$$\dot{Q}_{12} = S_1 \cdot \sigma \cdot \epsilon_{12} \cdot (T_1^4 - T_2^4)$$

$$\epsilon_{12} = \frac{1}{\frac{1}{\epsilon_1} + \frac{S_1}{S_2} \left(\frac{1}{\epsilon_2} - 1 \right)}$$

Pro tepelný tok záření mezi povrchy, které se obklopují platí:

ϵ_{12} [-] je součinitel vzájemné emisivity pro povrchy, které se obklopují

1 ... 235 236 237 238 239 240 241 242 243 ... 250

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz

Abstrakt-energetik: příprava pro 1. ročník

ZÁŘENÍ MALÉHO POVRCHU VE VELKÉM PROSTORU

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Povrch S_2 obklopuje povrch S_1

Povrch S_1 by měl být vypuklý

Pro tepelný tok záření mezi povrchy, které se obklopují platí:

$$\dot{Q}_{12} = S_1 \cdot \sigma \cdot \epsilon_{12} \cdot (T_1^4 - T_2^4)$$

$$S_1 \ll S_2$$

$$\epsilon_{12} = \frac{1}{\frac{1}{\epsilon_1} + \frac{S_1}{S_2} \left(\frac{1}{\epsilon_2} - 1 \right)} = \epsilon_1$$

Pro tepelný tok záření malého povrchu ve velkém prostoru platí:

$$\dot{Q}_{12} = \epsilon_1 \cdot \sigma \cdot S_1 \cdot (T_1^4 - T_2^4)$$

1 ... 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244

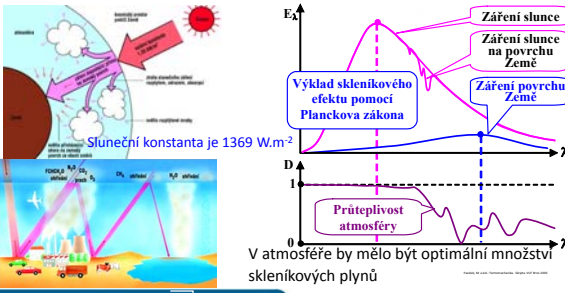

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-12h-prace

SKLENÍKOVÝ EFEKT evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost VUTBR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Skleníkový efekt vzniká i u jiných materiálů. Známé jsou skleníkové plyny (H₂O, CO₂, N₂O, O₃ ...) způsobující skleníkový efekt v atmosféře

Sluneční konstanta je 1369 W.m⁻²

V atmosféře by mělo být optimální množství skleníkových plynů

1 ... 235 236 237 238 239 240 241 | 242 243 244

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-12h-prace

TERMORIZNÍ MĚŘENÍ evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost VUTBR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Termovizní kamery pro bezdotykové měření povrchových teplot objektů na principu tepelného záření.

AMR AHLBORN VarioCAM bez chlazení

1 ... 235 236 237 238 239 240 241 242 | 243 244

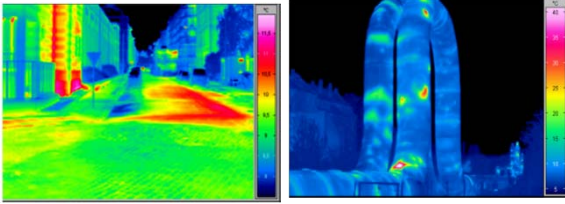

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
 Absolvent-energetik-připraveni-pro-12h-prace

TERMORIZNÍ MĚŘENÍ evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost VUTBR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Termovizní měření v teplárenství umožní identifikovat podzemní uložení rozvodů tepla, vadná místa s únikem teplé tekutiny a vadná místa tepelné izolace

Identifikace uložení rozvodů tepla pod vozovkou Identifikace vadné tepelné izolace rozvodů tepla

1 ... 235 236 237 238 239 240 241 242 | 243 244

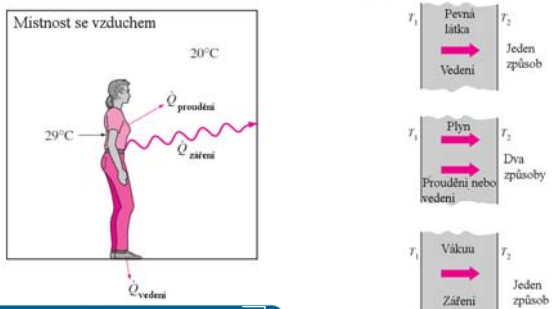

StudyEnergyWeb.fme.vutbr.cz
Asistent energetiky přivítá vás pro 10h práce

KOMBINACE ZPŮSOBŮ PŘENOSU TEPLA

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Místnost se vzduchem 20°C

29°C

$\dot{Q}_{\text{průdučí}}$

$\dot{Q}_{\text{záření}}$

$\dot{Q}_{\text{vedení}}$

T_1 Pevná látka T_2
Vedení
Jeden způsob

T_1 Plyn T_2
Proudění nebo vedení
Dva způsoby

T_1 Vákuu T_2
Záření
Jeden způsob

1 ... 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244
